

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)

ปริญญา

อุทยานและนันทนาการ

อนุรักษ์วิทยา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ

Excursionist Preferences toward Different Types of Recreational Theme Parks

นามผู้วิจัย นายทองศักดิ์ ปาวนา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รชนี เอมพันธุ์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิมล ตั้งสัจจพจน์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รชนี เอมพันธุ์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ

Excursionist Preferences toward Different Types of Recreational Theme Parks

โดย

นายทองศักดิ์ ปาวนา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)

พ.ศ. 2552

ทงศักดิ์ ปาวนา 2552: ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิประภท
ต่าๆ ปริญญาวิทาศาสตรมหาบัณทิต (อุทยานและนันทนาการ) สาขาอุทยานและ
นันทนาการ ภาควิชาอนรรักษวิทยา อาจารย์ที่ปริภษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ครรรชนี เอ็มพันธุ์, Ph.D. 114 หน้า

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังและความชอบของนักท่องเทียวต่อ
กิจกรรมต่าๆ ที่จัดให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิ 4 ประภท ได้แก่ อุทยานแห่งแนวคิ
ประภทธรรมชาติ อุทยานแห่งแนวคิประภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อุทยานแห่งแนวคิ
ประภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด และอุทยานแห่งแนวคิประภทสวนสนุก ทำการศึกษาโดย
ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากชาวไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยกำหนด
ตัวอย่างในลักษณะโควต้า แหล่งละ 100 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาและ F-test

ผลการศึกษาพบว่านักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิทั้ง 4 ประภทเป็น
หญิงมากกว่าชาย สถานภาพโสด ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ยกเว้นอุทยานแห่งแนวคิ
ประภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ สำหรับอุทยานแห่ง
แนวคิประภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสวนสนุก ส่วน
ใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนอุทยานแห่งแนวคิประภทธรรมชาติส่วนใหญ่อยู่ใน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการ
ภายในอุทยานแห่งแนวคิพบว่า นักทัศนอาจรที่ไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิประภทธรรมชาติ และ
สวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด มีความชอบในกิจกรรมด้านส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสวน
สัตว์และสวนสัตว์เปิดมีความชอบในกิจกรรมด้านส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด ค่าเฉลี่ย
3.56 และ 3.44 ส่วนอุทยานแห่งแนวคิประภทประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสวนสนุกนัก
ทัศนอาจรมีความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.53 และ 3.37
ตามลำดับ ในการทดสอบสมมติฐานพบว่าความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อกิจกรรมประภท
ต่าๆ ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิทั้ง 4 ประภท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.00

Thanongsak Pawana 2009: Excursionist Preferences toward Different Types of Recreational Theme Parks. Master of Science (Parks and Recreation), Major Field: Parks and Recreation, Department of Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Dachanee Emphandhu, Ph.D. 114 pages.

The objectives of this research were to study background information and excursionist's preference toward activities provided on four different types of recreational theme parks, natural theme park, historical and cultural them park, 200 and open 200 and amusemek park. The data was collected by questionnaire survey from Thai excursionists with age 15 years and up. The sample size was determined by quota method of 100 samples at each theme park. The data analysis employed descriptive statistics and F-test.

The background of excursionist on all four theme parks were female than male and most were not married. Most were students except those in zoo and open zoo park that private enterprise occupation was mostly found. The education levels of excursionists of zoo or open zoo, historical and cultural them park as well as amusement park were at bachelor degree while natural them park was at high school level. The activity preferences of excursionist traveled to natural them park and zoo and open zoo most were on natural conservation basis with preference means at 3.56 and 3.44, respectively. On the other hand, for the activity preference at historical and cultural theme park and amusement park, excursionists preferred the human relation oriented activity at 3.53 and 3.37, respectively. The hypothesis test on the excursionist preferences toward different activities provided at each theme park found highly statistical different at 0.00

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรรรชนี เอมพันธ์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งสัจจงพนธ์ กรรมการร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ที่ได้มอบโอกาสให้ผู้วิจัยได้รับทุนโครงการพัฒนาอาจารย์สำหรับบุคคลภายนอก ตลอดจนได้มอบทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กฤษณา อารีย์ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ที่ได้ให้คำแนะนำและเสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย คุณนริศกานต์ อรรถอุดม คงชนจิระปัญญาและคุณสุภาภรณ์ พลสงคราม เจ้าหน้าที่ประสานงานทุนโครงการพัฒนาอาจารย์สำหรับบุคคลภายนอก ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องของการเบิกค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยในครั้งนี้ คุณพิเชษฐ์ ศรีเชียงหวาง ผู้จัดการฝ่ายการตลาดสวนสนุกศรีเวสต์ คุณศุภกมล โฉมมงคล ผู้จัดการทั่วไปสวนเสือศรีราชาและคุณดุสิต ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไปสวนเสือศรีราชา คุณไพศาล สนิรัมย์ หัวหน้ามัคคุเทศก์และคุณบุญเลิศ สกลภักดี ผู้จัดการเมืองโบราณ คุณสมชาย ยงศ์สวัสดิพิงษ์ ผู้จัดการแผนกทรัพยากรบุคคลสวนนงนุช ที่ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยและคอยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คุณจารุวรรณ ศรีภักดี ที่ได้ให้คำแนะนำวิธีการประมวลผลข้อมูลและคุณอภิภรณ์ โชติสมบัติสกุล คุณดารวัล อารชนและคุณจิระศักดิ์ ชูชื่น ที่ได้ร่วมเดินทางเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเกียรติชัย และคุณแม่อรชร ปาวนา ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษาด้วยดีเสมอมา และขอระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยได้รับความรู้จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ทงศักดิ์ ปาวนา
มีนาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	5
อุปกรณ์และวิธีการ	35
อุปกรณ์	35
วิธีการ	35
ผลและวิจารณ์	43
สรุปและข้อเสนอแนะ	81
สรุป	81
ข้อเสนอแนะ	85
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	88
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก พื้นที่ศึกษา	94
ภาคผนวก ข แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	106
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามเพศ	47
2	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามอายุ	48
3	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามสถานภาพ	48
4	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามระดับของการศึกษาสูงสุด	49
5	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	50
6	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามอาชีพ	51
7	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่รู้จัก	56
8	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามพฤติกรรมของการเดินทางมาท่องเที่ยว	57
9	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว	58
10	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว	59
11	ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว	60
12	ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก	61
13	ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ	63
14	ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด	65
15	ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	67
16	การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอาจรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวกับแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางธรรมชาติโดยใช้สถิติ F- test ANOVA	71
17	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารต่อกิจกรรม ที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวกับ แหล่งนันทนาการประเภทอุทยาน แห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมโดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA	73
19	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรม ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	74
20	การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารต่อกิจกรรม ที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวกับ แหล่งนันทนาการประเภทอุทยาน แห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด โดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA	75
21	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่ ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด	76
22	การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารต่อกิจกรรม ที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวกับแหล่งนันทนาการประเภทอุทยาน แห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประเภทสวนสนุก โดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA	77
23	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรม ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก	78

ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่าง ๆ

Excursionist Preferences toward Different Types of Recreational Theme Parks

คำนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มีบทบาทที่สำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากข้อมูลทางสถิติของนักท่องเที่ยว จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549) ได้ระบุว่าในปี พ.ศ.2548 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามา 11.52 ล้านคนและมีรายได้จากการท่องเที่ยว 367, 380 ล้านบาท จากสถิติข้อมูลดังกล่าวได้บ่งชี้ให้เห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มีการขยายตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังได้ก่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวในภาพลักษณ์ที่มีความแปลกใหม่และมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สามารถที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากอย่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกลุ่มของอุทยานแห่งแนวคิด

อุทยานแห่งแนวคิด (theme parks) เป็นหนึ่งในกลุ่มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ เป็นแหล่งนันทนาการที่มีความสวยงาม มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะและมีรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการที่มีความหลากหลาย สามารถที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวชมในแหล่งนันทนาการประเภทนี้ นอกจากนี้ลักษณะเด่นของแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดก็คือรูปปลักษณ์ของสิ่งก่อสร้างที่มีความแปลกตา และมีรูปแบบของกิจกรรมที่มีความแตกต่างไปจากแหล่งนันทนาการประเภทอื่น อุทยานแห่งแนวคิดได้มีการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นแหล่งนันทนาการสำหรับกลุ่มครอบครัว นักทัศนาจรเป้าหมายหลักคือกลุ่มเยาวชนและครอบครัว ภายในพื้นที่ของอุทยานแห่งแนวคิดได้มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เช่น การสร้างปราสาทตามแนวคิดของเทพนิยายหรือสร้างเครื่องเล่นที่มีความแปลกใหม่และน่าท้าทายในพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก (amusement parks) การจัดการแสดงความสามารถของสัตว์แสนรู้ในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด (zoological parks and open zoo) การจัดแสดงแนวคิดทางธรรมชาติที่มีความแปลกและน่าสนใจอย่างต้นไม้กลายเป็นหินในอุทยานแห่งแนวคิดประเภท กลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติและการจัดแสดงพันธุ์ไม้ (botanic and arboretum garden) หรือการแสดงทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับชนบทรอบนิคม

ประเพณีไทยในอุทยานแห่งแนวคิดทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเภทกลุ่มเมืองจำลองและพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง (replica city and outdoor museum) เป็นต้น อุทยานแห่งแนวคิดเป็นแหล่งนันทนาการที่เป็นทางเลือกใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการเดินทางหรือมีปัญหาทางด้านสุขภาพทางร่างกายที่เป็นอุปสรรคในการที่จะเดินทางไปเที่ยวชมแหล่งนันทนาการที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ อย่างเช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดโดยส่วนใหญ่จะมีทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองหลักอย่างกรุงเทพมหานครหรืออยู่ในเขตจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวอย่างเช่น ชลบุรี ภูเก็ต เชียงใหม่ เป็นต้น

ในสภาพปัจจุบันอุทยานแห่งแนวคิดของประเทศไทยยังประสบปัญหาในเรื่องของการพัฒนาที่ยังขาดความต่อเนื่องและประสบปัญหาในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องของกิจกรรมที่ให้บริการภายในพื้นที่ซึ่งขาดความน่าสนใจอยู่มากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่เป็นต้นแบบของอุทยานแห่งแนวคิดอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงความชอบของนักท่องเที่ยวในแหล่งนันทนาการประเภทนี้ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาลักษณะของรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไทยยังเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหาในเรื่องของการมีงานวิจัยสนับสนุนค่อนข้างน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มอื่นๆ อาทิ ธุรกิจการจัดนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจการเดินทางและขนส่ง ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ธุรกิจการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

ด้วยความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้เลือกทำการศึกษาถึงความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงลักษณะข้อมูลพื้นฐาน โดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิด ความชอบของลักษณะของกิจกรรมที่ให้บริการภายในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดของประเทศไทย นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งนันทนาการที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อย่างเช่น สวนสาธารณะในเขตเมืองและชุมชน สนามเด็กเล่น เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักทัศนอากรที่มาเยือนอุทยานแห่งแนวคิด
2. เพื่อศึกษาความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อประเภทกิจกรรมนันทนาการที่ให้บริการภายในพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไทย 4 ประเภท โดยเลือกพื้นที่ศึกษาประเภทละ 1 พื้นที่ดังต่อไปนี้

1. อุทยานแห่งแนวคิดในประเภทธรรมชาติ (กลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติและการจัดแสดงพันธุ์พืช) ได้แก่ สวนนงนุช จังหวัดชลบุรี
2. อุทยานแห่งแนวคิดในประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (กลุ่มพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง/ประเภทเมืองจำลอง) ได้แก่ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ
3. อุทยานแห่งแนวคิดในประเภทสวนสนุก ได้แก่ สวนสนุกดิเอ็มโวลด์ จังหวัดปทุมธานี
4. อุทยานแห่งแนวคิดในประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด ได้แก่ สวนเสือศรีราชา จังหวัดชลบุรี

นิยามศัพท์

อุทยานแห่งแนวคิด หมายถึง พื้นที่นันทนาการที่ได้สร้างขึ้นจากจินตนาการของมนุษย์ตามแนวคิดประเภทต่างๆ และสร้างขึ้นโดยการเลียนแบบหรือจำลองมาจากสภาพจริง ประกอบด้วยแนวคิดทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด สวนสนุก

ภูมิหลังของนักทัศนอาจร หมายถึง อายุ เพศ ระดับการศึกษาและรายได้

ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งเนวคิต หมายถึง ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการที่สร้างความสนุกสนาน กิจกรรมพัฒนาสุขภาพจิตและทางกาย กิจกรรมที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติ กิจกรรมที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์

นักทัศนอาจร หมายถึง ผู้มาเยือนชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยที่ไม่ได้มีการพักค้างคืนและมีการประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่อุทยานแห่งเนวคิต

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความชอบของนักทัศนารที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎี แนวคิดและทบทวนผลงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. นันทนาการ
2. อุทยานแห่งแนวคิด
3. นักทัศนาร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ

ปัจจุบันนันทนาการถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์เกิดความสุขและความพึงพอใจ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการผ่อนคลายจากความตึงเครียดหลังจากการทำงานและการศึกษา นอกจากนี้ นันทนาการยังเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลภายในครอบครัวตลอดรวมถึงมวลมนุษยชาติ ในกระบวนการของนันทนาการได้แบ่งวิธีการออกเป็นหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีการที่ได้รับความนิยมอีกวิธีหนึ่งก็คือการท่องเที่ยวตามแหล่งนันทนาการประเภทต่างๆ อาทิ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน อุทยานแห่งแนวคิด สวนสาธารณะ เป็นต้น

ในระเบียบสากลว่าด้วยจรรยาบรรณสำหรับนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542) ตามมติที่ได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ ในการประชุมครั้งที่ 13 ของสมัชชาใหญ่องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ที่กรุงซานดิเอโก ประเทศชิลี เมื่อวันที่ 27

กันยายน – 1 ตุลาคม 2542 ข้อที่ 7 ได้กล่าวถึงสิทธิในการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับ
 นันทนาการ ระบุไว้ ดังนี้

1. มนุษย์มีสิทธิที่จะได้สำรวจและได้รับความเพลิดเพลินจากแหล่งทรัพยากรต่างๆ
 บนโลกด้วยตนเองเป็นสิทธิที่ผู้อาศัยบนโลกนี้ทุกคนที่มีอยู่เท่าเทียมกัน การเดินทางทั้งในประเทศ
 และต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ควรเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ดีที่สุดถึงเวลาว่างที่เพิ่มขึ้น
 อย่างต่อเนื่อง และไม่ควรถูกจำกัดขวาง

2. สิทธิสากลในเรื่องการท่องเที่ยวจะต้องถือเป็นสิทธิในการพักผ่อนและผ่อนคลาย
 ซึ่งหมายความรวมถึงการจำกัดเวลาทำงานให้ไปอย่างเหมาะสม และการได้มีวันหยุดเป็นช่วงๆ
 โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ซึ่งมีการรับรองในข้อที่ 24 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
 และข้อที่ 7d ในข้อตกลงระหว่างประเทศที่ว่าด้วยสิทธิในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

3. ควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสังคม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวสัมพันธ์ (associative
 tourism) ซึ่งอำนวยความสะดวกในการพักผ่อนหย่อนใจ การเดินทางและวันหยุดพักผ่อนในวงกว้าง
 ขวางขึ้น และควรได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจของรัฐ

4. ควรส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยวสำหรับครอบครัว เยาวชน
 นักเรียน และผู้มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ

Butler (1967) ได้อธิบายถึงนันทนาการว่าหมายถึง ลักษณะของกิจกรรมที่มนุษย์ได้กระทำ
 ในเวลาว่าง (leisure) ซึ่งได้เลือกทำเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดความพึงพอใจ
 แก่ตนเอง

Kelly and Godbey (1992) ได้อธิบายว่า มิติในทางนันทนาการจะมีความเกี่ยวข้องกับ
 การพักผ่อน มีการแสดงออกถึงความสนุกสนานและมีการสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ ถือเป็นการเข้า
 สังคมและเป็นความต้องการของสังคมภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมและบทบาทในทางสังคม
 ของมนุษย์อีกรูปแบบหนึ่ง

สุวิมล (2541) กล่าวว่า นันทนาการเป็นสาขาวิชาการใหม่ทางด้านสุขภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นศาสตร์ทางวิชาชีพ มีองค์ความรู้เฉพาะด้าน ที่มุ่งพัฒนาคนให้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ ประกอบไปด้วยหลายรูปแบบ ที่จะส่งเสริมสุขภาพกับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ นันทนาการยังก่อให้เกิดความผ่อนคลายและพัฒนาไปสู่ผู้ที่มีสุขภาพที่ดี ซึ่งในกลุ่มที่ช่วยทำให้เกิดความผ่อนคลายได้มากที่สุดก็คือกลุ่มของนันทนาการนอกสถานที่หรือนันทนาการกลางแจ้ง ซึ่งจะประกอบไปด้วย การศึกษานอกสถานที่ การประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่สวนสาธารณะ การจัดกิจกรรมค่ายพักแรม การใช้ที่ดิน และนันทนาการในป่า ศูนย์ชุมชนที่นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมภายในบ้านหรือภายในตัวอาคาร

อำนาจ (2543) ได้กล่าวถึงนันทนาการไว้ว่าหมายถึง การกระทำใดๆ ที่เป็นการผ่อนคลายจากความตึงเครียดทางด้านจิตใจ ซึ่งในชีวิตประจำวันมนุษย์จะต้องมีการกระทำกิจกรรมต่างๆ จนร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อย ดังนั้น สภาพของร่างกายจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพักผ่อนเพื่อให้จิตใจแจ่มใส

ชูชีพ (2543) ได้สรุปความหมายโดยรวมของนันทนาการได้ 3 ความหมาย ดังนี้

1. นันทนาการหมายถึงการทำให้ชีวิตสดชื่น โดยการเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ หลังจากที่ใช้พลังงานแล้ว เมื่อบุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะช่วยจัดหรือผ่อนคลายความเหนื่อยเมื่อยล้าทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งในความหมายนี้นันทนาการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจของบุคคลได้อย่างแท้จริง
2. นันทนาการหมายถึงกระบวนการหรือประสบการณ์สุขที่บุคคลได้รับโดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการในช่วงเวลาว่างเป็นสื่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาหรือความเจริญงอกงาม ทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของบุคคล
3. นันทนาการหมายถึงสถาบันทางสังคมหรือศูนย์กลางของสังคม เพื่อให้บุคคลหรือสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแล้วเกิดความเจริญงอกงามทางร่างกายถึงพัฒนาทางด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ซึ่งโดยปกติรัฐจะมีหน้าที่จัดแหล่งนันทนาการในรูปแบบต่างๆ เช่น สวนสาธารณะ ในเมือง สวนหย่อม ศูนย์เยาวชน ห้องสมุดสำหรับประชาชน อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เป็นต้น

สรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มนุษย์เกิดความผ่อนคลายจากความตึงเครียดจากการทำงานหรือการศึกษา โดยการอาศัยวิธีการต่างๆ เช่น รูปแบบโปรแกรม นันทนาการ (recreation program) กิจกรรมนันทนาการ (recreation activity) เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องมีการกระทำในเวลาว่าง (leisure) ไม่เป็นไปเพื่อการประกอบอาชีพและจะต้องมีการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

นันทนาการกลางแจ้ง

สำนักอุทยานแห่งชาติ (2549) ได้ให้คำจำกัดความของนันทนาการกลางแจ้งไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยไม่จำเป็นต้องใช้อาคารหรือสิ่งก่อสร้าง แต่จะอาศัยซึ่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือสภาพแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรม การกระทำในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งมักจะต้องมีการวางแผนเตรียมตัวและมีการเดินทา เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงและพักผ่อน พัฒนาความแข็งแรงของทางร่างกายและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและสังคม เช่น การตั้งแคมป์พักแรม การบันทึกภาพและเสียงธรรมชาติ การปีกนิก ตกปลา ดำน้ำ เดินป่า พายเรือ หรือปีนเขา เป็นต้น

นันทนาการกลางแจ้งสามารถจำแนกได้ 5 ประเภท (สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ, 2546) ดังต่อไปนี้

1. นันทนาการเกี่ยวกับชีวิตชาวค่าย (camping outdoor living) เช่น การก่อกองไฟ การเดินป่าในบริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ
2. นันทนาการเกี่ยวกับการสงวนรักษาทรัพยากร (conservation) เช่น การปลูกต้นไม้ การศึกษาประชากรนกที่หนีความหนาวมาจากไซบีเรีย
3. นันทนาการที่มีความเสี่ยงอันตราย (high risk) เช่น การพายเรือล่องแก่ง การปีนหน้าผา

4. นันทนาการเกี่ยวกับกีฬากลางแจ้ง (outdoor sport) เช่น การล่าสัตว์ การตกปลา การขี่จักรยาน การเล่นกระดานโต้คลื่น การขี่ม้า การพายเรือในสวนสาธารณะ การวิ่ง การเดินออกกำลังกาย

5. นันทนาการเกี่ยวกับศึกษาธรรมชาติ(nature oriented) เช่น การแกะรอยธรรมชาติ การเล่นเกมเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การศึกษาธรรมชาติของชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

กิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการเป็นการกระทำเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคล ซึ่งแหล่งนันทนาการจะประกอบด้วย สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ฟาร์ม กายพักผ่อน สวนหย่อม สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ และศูนย์เยาวชนที่นอกเหนือไปจากสภาพแวดล้อมภายในบ้านหรือในห้องเรียน อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546) ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งไว้ว่าเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว (tourist destination) ซึ่งมีบทบาทได้ทั้งฐานะที่เป็นทรัพยากรหลักหรือเป็นทรัพยากรสนับสนุน ในบางครั้งเมื่อรวมทรัพยากรสนับสนุนหลายอย่างเข้าด้วยกันก็จะทำให้มีแรงดึงดูดและเพิ่มศักยภาพเป็นทรัพยากรหลักได้ นอกจากนี้กิจกรรมนันทนาการยังเป็นสิ่งที่ดึงดูดและอำนวยความสะดวกในการให้บริการทางการท่องเที่ยว นันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ ยกตัวอย่างเช่น การเล่นเครื่องเล่นในสวนสนุก การเล่นกอล์ฟ การไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ เป็นต้น

สำนักพัฒนากีฬาและนันทนาการ (2547) ได้กำหนดคุณสมบัติของกิจกรรมนันทนาการไว้ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อนามธรรมที่สามารถก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกันของบุคคลและสถานที่

2. กิจกรรมเป็นสิ่งปฏิบัติที่เชื่อมโยงถึงการตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือองค์กร

3. กิจกรรมนันทนาการก่อให้เกิดผลลัพธ์ ซึ่งหมายถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การผ่อนคลายความตึงเครียด

นอกจากนี้ กิจกรรมนันทนาการสามารถแบ่งได้เป็น 8 ประเภท (สุวิมล, 2547) ดังต่อไปนี้

1. ศิลปะและหัตถกรรม (art and crafts) เช่น การวาดภาพทางศิลปะ การถ่ายภาพ การทำงานประดิษณ์

2. นันทนาการกลางแจ้งและสิ่งแวดล้อม (outdoor environment) เช่น การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การดูนก การพายเรือในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

3. ดนตรี (music) เช่น การเล่นดนตรีพื้นเมือง

4. งานอดิเรก (hobbies) เช่น การอ่านหนังสือ การสะสมแสตมป์

5. เกมส์ (game) เช่น เกมการละเล่นพื้นเมือง

6. การเต้น (dance) เช่น การเต้นลีลาศ นาฏศิลป์พื้นบ้านของไทย

7. การละคร (drama) เช่น การชมภาพยนตร์ การชมละครเวที

8. นันทนาการทางด้านจิตใจและภาษา (mental and linguistics) เช่น การเล่นเกมสืบค้นทางคำศัพท์ (world detective)

ราณี (2545) ได้จำแนกกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การจำแนกตามระดับของการแสดงออกของร่างกายหรือการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น passive recreation เป็นการประกอบกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้พลังกำลังมาก บุคคลต้องการที่จะบริโภคประสบการณ์หรือดูดซับความรู้สึกของธรรมชาติมากกว่าที่จะสร้างประสบการณ์ให้ตนเอง กิจกรรมประเภทนี้เป็นการพักผ่อนเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น การเดินเล่น การดูนก การรับประทานอาหารแบบปิกนิก การชมทิวทัศน์ การเที่ยวชมโบราณสถาน เป็นต้น และอีกประเภทเป็น active recreation เป็นการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่ต้องแสดงออกหรือใช้พลังกำลังในการออกกำลังกาย บุคคลต้องสร้างและได้รับประสบการณ์โดยตรงด้วยตัวเอง กิจกรรมประเภทนี้จะท้าทายความสามารถและเสี่ยงอันตรายในบางครั้ง เช่น การปีนเขา การขี่ม้า การเล่นสกี การล่องแก่ง การเล่นเรือใบ เป็นต้น

2. การจำแนกตามลักษณะของกิจกรรม แบ่งออกเป็นนันทนาการไม่เป็นทางการ (informal recreation) มีลักษณะที่คล้ายกับนันทนาการแบบ passive เป็นการประกอบกิจกรรมนันทนาการตามอัธยาศัย ชื่นชมธรรมชาติ เช่น การเดินเล่นในสวนสาธารณะ การเดินชมทัศนียภาพ เป็นต้น และอีกประเภทเป็น นันทนาการแบบเป็นทางการ (formal recreation) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่มีการจัดการแข่งขันแบบเป็นระบบ มีโครงสร้างของกิจกรรมที่ชัดเจน มักจะมีรูปแบบคล้ายกิจกรรมกีฬาที่เกิดขึ้นกลางแจ้ง บุคคลอาจประกอบกิจกรรมด้วยการเป็นสมาชิกสมาคมสมัครเล่น

3. การจำแนกตามลักษณะของพื้นที่นันทนาการ แบ่งเป็นแหล่งนันทนาการทางบก ซึ่งเป็นกิจกรรมนันทนาการที่กระทำบนพื้นดิน หรือภูเขา เช่น การเดินเล่น การปีนหน้าผา การตั้งค่ายพักแรม เป็นต้น และอีกประเภทเป็นแหล่งนันทนาการทางน้ำ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เกิดขึ้นภายในน้ำ เช่น การพายเรือ การล่องแก่ง การดำน้ำ เป็นต้น

สมบัติ (2544) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ก็เพื่อความสนุกสนาน นอกจากนี้แล้วร่างกายของคนเรายังมีความต้องการที่จะเคลื่อนไหว ออกกำลังกาย เพื่อรักษาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ทำให้มีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างรวดเร็ว ทำให้มีสุขภาพดี สตรีที่เข้าร่วมในกิจกรรม เกม กีฬา ส่วนใหญ่ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษารูปร่าง สำหรับวัยเด็ก กิจกรรม เกมและกีฬา เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะกิจกรรมจะช่วยพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การควบคุมอวัยวะ การควบคุมอวัยวะส่วนต่างๆ พัฒนาพฤติกรรมของเด็ก

ให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักเล่นอย่างเคารพกติกา การทำงานเป็นทีม สำหรับในวัยสูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะช่วยรักษาระบบการทำงานของร่างกายให้เป็นอย่างดี ชะลอการเสื่อมสภาพของอวัยวะต่างๆ รวมทั้งรักษาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ได้แก่ กีฬาหรือการเดินรำ กอล์ฟ เทนนิส เป็นต้น นอกจากนี้ กิจกรรมนันทนาการยังสามารถพัฒนาจิตใจและอารมณ์ ซึ่งอารมณ์ของมนุษย์ที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมมีสองลักษณะคือ อารมณ์สุขสนุกสนาน ซึ่งจะเกิดจากเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เน้นในเรื่องของการเคลื่อนไหว กิจกรรมกระตุ้นความรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจ ก่อให้เกิดอารมณ์สุขสนุกสนาน และอารมณ์สุขสงบ (peace) ซึ่งเป็นอารมณ์ที่เกิดจากเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาจิตใจ สมาธิ และสติปัญญา จะไม่เน้นในเรื่องของการเคลื่อนไหวหรือการกระตุ้นอารมณ์ จะเป็นกิจกรรมที่ทำให้จิตใจเกิดความสงบสุข มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ผู้อื่นและพัฒนาตนเองในด้านของจิตใจ และสติปัญญา เกิดความสบายใจ สร้างความสมดุลระหว่างการทำงานกับการพักผ่อน พัฒนาระบบต่างๆ ของร่างกายควบคู่กับจิตใจ

Feiring (1964) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้

1. นันทนาการทางด้านศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทางจิตใจ สติปัญญา ความสามารถพิเศษ และความคิดสร้างสรรค์ ความละเอียดอ่อนของจิตใจ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น งานประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ งานพิมพ์ งานเย็บปักถักร้อย งานประกอบอาหาร งานปั้น
2. นันทนาการด้านเกมและการออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่พัฒนาสมรรถภาพทางกาย เพื่อสนองตอบความต้องการตามธรรมชาติ พัฒนาทักษะ พัฒนาคูณธรรมทางจิตใจ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น เกมเบ็ดเตล็ด
3. นันทนาการด้านกิจกรรมเข้าจังหวะและการเดินรำ ได้แก่ การเดินรำพื้นเมือง (talk dance) การเต้นแบบนานาชาติ (the international talk dance)
4. นันทนาการด้านการละคร ได้แก่ การละครแบบสร้างสรรค์ ละครที่เป็นพิธีการ

5. นันทนาการประเภทงานอดิเรก ได้แก่ กิจกรรมที่จัดทำในช่วงโอกาสเวลาว่างของตนเอง เช่น การสะสมแสตมป์ การปลูกต้นไม้ เป็นต้น

6. นันทนาการประเภทดนตรี ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสามารถ เฉพาะจัดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีคุณค่าต่อจิตใจ ลดภาวะความเครียด

7. นันทนาการด้านการศึกษานอกสถานที่ ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นภายนอกหรือกิจกรรม กลางแจ้ง เช่น การท่องเที่ยว การเดินทางไกล การพายเรือ การตกปลา ซึ่งจะให้ประสบการณ์ตรง และได้เรียนรู้ทักษะพิเศษ ซึ่งจะมีรูปแบบการจัดโดยภาครัฐและเอกชน เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนสนุก เป็นต้น

8. นันทนาการด้านการอ่านและเขียน ได้แก่ กิจกรรมที่ฝึกทักษะความสามารถทาง ด้านการเขียน เช่น การเขียนโคลงกลอน เป็นต้น

9. นันทนาการทางด้านสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่จัดได้หลายรูปแบบและให้ประสบการณ์ ต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการให้บริการใน โอกาสพิเศษ สามารถเลือกได้ตาม ความเหมาะสม

10. นันทนาการพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมที่จัดเตรียมเป็นการเฉพาะใน โอกาสพิเศษ เป็นการแสดงออกถึงลักษณะวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

11. นันทนาการอาสาสมัคร ได้แก่ กิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือบริการชุมชนโดยปราศจาก ซึ่งสินจ้างรางวัล เป็นการเสียสละเอื้อเฟื้อต่อส่วนรวม ได้ประโยชน์ทางด้านความสุขของจิตใจ เช่น สมาคม สโมสรต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักพัฒนากีฬาและนันทนาการ (2547) ได้กำหนดคุณลักษณะของกิจกรรมนันทนาการ ไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำในช่วงของเวลาว่าง

2. เป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำด้วยความสมัครใจ โดยที่ไม่มีการถูกบังคับและไม่กระทำเพื่อเป็นสินจ้างรางวัล

3. เป็นกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่เข้าร่วมและบุคคลภายนอกไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

4. กิจกรรมจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ

คณิต (2546) ได้กำหนดรูปแบบในการพิจารณาลักษณะสำคัญของนันทนาการกลางแจ้งไว้ว่ากิจกรรมใดจัดเป็นนันทนาการกลางแจ้งหรือไม่นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการพิจารณา ดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ (voluntarily) ซึ่งจะต้องมีการกระทำด้วยความสมัครใจโดยที่ไม่มีการบังคับไม่ว่าจะเป็นในทางตรงหรือทางอ้อม

2. กิจกรรมที่ทำนั้นจะต้องกระทำในช่วงของเวลาว่าง ได้แก่ เวลาที่นอกเหนือจากการทำงาน การเรียนหรือเวลาที่ประกอบภารกิจในชีวิตประจำวัน

3. กิจกรรมที่กระทำนั้นถ้าหากเป็นอาชีพ (professional) ของผู้ที่กระทำอยู่แล้ว ไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการ เช่น การตกปลาของชาวประมง เป็นต้น

4. กิจกรรมนั้นต้องทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความพึงพอใจในทันทีทันใดและโดยตรง (Immediate and direct satisfaction)

บันเทิง (2544) ได้สรุปถึงประโยชน์ของคุณค่าในกิจกรรมนันทนาการไว้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์สุข รวมทั้งความสนุกสนานและความสงบสุข ลดความตึงเครียดและความวิตกกังวล

2. ช่วยให้ผู้บุคคลได้พัฒนาสุขภาพจิตและพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ทำให้เกิดสมดุลของชีวิต

3. ช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมทางด้านนี้ ได้แก่ ประเพณีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่เกิดขึ้นหรือจัดให้มีในแหล่งนันทนาการ ประเภทอุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้คนในชาติเกิดการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดี มีความซาบซึ้งและหวงแหน อันก่อให้เกิดอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่ต่อไป

4. ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง เช่น กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม การศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยสอนบุคคลที่ได้เข้าร่วมให้รู้จักและเห็นคุณค่าของธรรมชาติ

5. ส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์และช่วยให้บุคคลได้กล้าแสดงออก

6. ช่วยส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การที่ชุมชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ จะได้เรียนรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ความมีน้ำใจ การรู้จักช่วยเหลือสังคม

สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ (2547) ได้ให้คำจำกัดความของแหล่งนันทนาการ (recreation resources) ไว้ว่าเป็นองค์ประกอบเพื่อการนันทนาการที่เป็นสถานที่หรือแหล่งนันทนาการ จะเป็นพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมที่สามารถเข้าไปศึกษาหรือทำกิจกรรม ภายใต้บรรยากาศในภูมิภาคประเทศที่ส่งเสริมให้รู้สึกเกิดความผ่อนคลาย ยกตัวอย่างเช่น ป่าไม้ น้ำตก สัตว์ป่า สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เป็นต้น นอกจากนี้ภายในแหล่งนันทนาการจะต้องมีองค์ประกอบทางทรัพยากรนันทนาการ ซึ่งประกอบด้วย

1. สถานที่หรือแหล่งนันทนาการ
2. อุปกรณ์และสื่อทางนันทนาการ
3. บุคลากรและองค์การที่ให้บริการทางนันทนาการ
4. กิจกรรมทางนันทนาการ

5. การจัดการทางนันทนาการ

เจดชัย (2546) ได้อธิบายถึงแหล่งนันทนาการว่าเป็นสถานที่หรือศูนย์กลางสำหรับให้บริการหรือจัดกิจกรรมให้กับเยาวชน ชุมชน ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านสุขภาพทางกาย จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการรองรับความรู้สึก ความต้องการในการแสดงออกของมนุษย์เพิ่มให้เกิดสมดุลของการดำรงชีวิต ซึ่งประเภทของแหล่งนันทนาการสามารถที่จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. นันทนาการในร่ม (indoor recreation) ประกอบด้วย นันทนาการในบ้าน นันทนาการในโรงเรียน นันทนาการในโรงงาน นันทนาการในโรงพยาบาล นันทนาการในสถานฝึกอบรม นันทนาการในเขตวัด

2. นันทนาการกลางแจ้ง (outdoor recreation) ประกอบด้วย นันทนาการในค่ายพักแรม นันทนาการในสวนสาธารณะ นันทนาการในสวนสนุก นันทนาการในแหล่งธรรมชาติ

ปัจจัยความชอบแหล่งนันทนาการ

ปัจจัยที่มีผลต่อความชอบแหล่งนันทนาการนั้น โดยส่วนใหญ่จะมีผลมาจากความต้องการทางด้านนันทนาการ ซึ่งสุรเชษฐ์ และศิริลักษณ์ (2535) ได้ระบุว่า ความต้องการทางนันทนาการจะเกิดขึ้นจากสิ่งกระตุ้นภายในตัวของมนุษย์ ได้แก่ ความพึงพอใจ (preference) ในแต่ละบุคคล ค่านิยมส่วนตัว (personal values) นอกเหนือจากปัจจัยดังกล่าวแล้วยังมีปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (sociodemographic factor) ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสามารถที่จะจำแนกได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านประชากร ประกอบด้วย จำนวนประชากร ที่อยู่อาศัย อายุ การศึกษา
2. ปัจจัยทางด้านรายได้ ประกอบด้วยรายด้านเฉลี่ยต่อเดือนในงานประจำ รายได้จาก การประกอบธุรกิจส่วนตัว รายได้จากผลกำไรของบริษัท

3. ปัจจัยทางด้านเวลาว่าง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นอกเหนือไปจากการประกอบอาชีพการศึกษา และการประกอบภารกิจส่วนตัว

4. การคมนาคมและการสื่อสาร ประกอบด้วยการเดินทางและการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมถึงระบบการติดต่อสื่อสาร โดยการอาศัยสื่อประเภทต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสิ่งพิมพ์ในรูปแบบอื่นๆ

5. อุปทานของแหล่งนันทนาการ หมายถึงปริมาณของแหล่งทรัพยากรนันทนาการที่มีในประเทศไทย ทั้งในส่วนที่ดูแลโดยภาครัฐบาลและภาคเอกชน

Bammel and Bammel (1982) กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมการใช้เวลาว่างในลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องกับประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางสังคม และที่อยู่อาศัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความชอบแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกับอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งจลองศรี (2542) ได้อธิบายว่าอุปสงค์ของการท่องเที่ยว (tourism demand) หมายถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ หรือบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวของตน โดยนักท่องเที่ยวจะมีความต้องการ มีอำนาจซื้อ และมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดในเวลานั้น ๆ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ปัจจัยผลักดัน (push factors) ได้แก่ การมีรายได้ ระดับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ อาชีพ การมีเวลาว่าง การพัฒนาทางการคมนาคมและการขนส่ง เป็นต้น

2. ปัจจัยดึงดูด (pull factors) ได้แก่ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ราคาทางการท่องเที่ยว กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ความปลอดภัย การให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

นอกเหนือจากอุปสงค์ทางการท่องเที่ยวแล้ว สิ่งที่เป็นตัวกำหนดในความชอบแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยวก็คือปัจจัยกำหนดอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (determinants of demand for tourism) ซึ่ง Swarbrooke and Horner (1999) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลหรือปัจจัยภายใน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะประกอบด้วย สุขภาพ รายได้ เวลาพักผ่อน ภาระหน้าที่การงาน ภาระทางครอบครัว ทัศนคติและมุมมองที่มีต่อแหล่งนันทนาการ ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว

2. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะประกอบด้วย ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมือง สื่อมวลชน กิจกรรมทางการตลาด เทคโนโลยี สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว

การที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางไปยังแหล่งนันทนาการได้นั้น ต้องมีแรงจูงใจ (motive) ทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะหมายถึง ความต้องการที่จะได้รับการกระตุ้นของบุคคลหนึ่งที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย และแรงกระตุ้น (drive) เป็นตัวที่ทำให้เกิดการกระตุ้นอย่างรุนแรงเพื่อให้เกิดการตอบสนองที่พอใจ ความต้องการต่างๆ ของบุคคลเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างกัน สำหรับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่สำคัญและกระตุ้นให้เกิดการเดินทาง (ฉลองศรี, 2542) ได้แก่

1. แรงจูงใจทางด้านกายภาพและจิตวิทยา (physical and psychological motive) จะประกอบด้วยความต้องการในการพักผ่อนทั้งทางร่างกายและจิตใจเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงจากความจำเจ เพื่อแสวงหาความเพลิดเพลินและได้พักผ่อน

2. แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรมและการศึกษา (cultural personal education motives) เป็นแรงจูงใจด้านความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้จักปะผู้คน สถานที่และประเทศที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน สนใจอยากรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม คนตรี สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน เทศกาล สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และธรรมชาติที่สวยงาม

3. แรงจูงใจทางด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (social/interpersonal/ethnic motives) ได้แก่ การได้พบปะ เชื่อมญาติและเพื่อน การได้พบหรือรู้จักมิตรใหม่ ซึ่งอาจจะต่างเชื้อชาติ ศาสนากับตนเอง เป็นการแสวงหามิตรภาพ และสิ่งแวดล้อมในสถานที่ใหม่ๆ โดยที่หลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมที่คุ้นเคยเป็นการชั่วคราว

4. แรงจูงใจทางการงานและธุรกิจ (business/work related motives) ได้แก่ การไปเจรจา ติดต่อธุรกิจทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การเข้าร่วมประชุม สัมมนา การเดินทางโดยมีภาระงาน เกี่ยวข้องเป็นบางส่วนหรือกึ่งทำงานกึ่งเที่ยว เช่น การเป็นผู้สื่อข่าวในงานเอเชียนเกมส์

5. แรงจูงใจด้านความบันเทิงและสิ่งเพลิดเพลิน (entertainment/amusement/pleasure/pastime motives) ได้แก่ การไปเที่ยวชมสวนสนุก สถานที่บันเทิงต่าง ๆ การได้ดูกีฬาและกิจกรรม บันเทิง เช่น การแสดงแสง – เสียง การแข่งรถ การได้ชมธรรมชาติ ชีวิตสัตว์ป่า

6. แรงจูงใจทางศาสนา (religious motives) ได้แก่ การมีโอกาสไปร่วมแสวงบุญ ศึกษา ธรรมะ ฝึกสมาธิ การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือ การได้ไปสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

7. แรงจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ (prestige and status motives) ได้แก่ การได้มีโอกาสเดินทางไปทำกิจกรรม การไปศึกษาต่อต่างประเทศ

Chubb and Chubb (1981) กล่าวถึงแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยของการเข้าร่วมการใช้เวลาว่าง โดยผ่านกิจกรรมนั้นทนทานกว่าสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ รายได้ ลักษณะของกลุ่มประชากร
2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ ความรู้และทักษะในการประกอบกิจกรรม บุคลิกภาพ เจตคติ และวิถีการดำรงชีวิต

Pearce (1998) ได้เสนอทฤษฎี travel career ladder ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของ Abraham Maslow ซึ่งอธิบายว่า ความต้องการขั้นต่ำจะต้องได้รับการตอบสนองจนพึงพอใจก่อนที่มนุษย์จะมีความต้องการขั้นสูงต่อไป ยกตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ยังคงต้องการความปลอดภัย แต่อาจไม่สนใจชื่อเสียงหรือการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ในทฤษฎีดังกล่าว ยังได้อธิบายว่ามนุษย์มีแรงจูงใจหลายรูปแบบในการค้นหาประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียที่เดินทางไปท่องเที่ยวฮ่องกง อาจมีสิ่งจูงใจคือความตื่นกลัวของแสงสีในฮ่องกง อาหารจีนและวัฒนธรรมจีน โดยลำดับขั้นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากกว่า 1 ขั้น รวมกันเป็นแรงจูงใจในภาพรวม แต่แรงจูงใจสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในเวลาและสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกัน เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยวที่บาห์ลี นักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียในคนเดิมอาจมีความต้องการเดินทางไปเพื่อกระชับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือพักผ่อนมากกว่าที่จะไล่หาอาหารรสเลิศหรือความตื่นตาตื่นใจ ในทฤษฎีของ travel career ladder แหล่งท่องเที่ยวจะเปรียบเสมือนฉากรที่มีประสบการณ์ในหลายรูปแบบซึ่งสามารถที่จะแสวงหาได้ แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่มอิทธิพลในการค้นหาสิ่งที่ต้องการจากแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่สภาพของพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย สามารถให้ประสบการณ์ทางนันทนาการที่แตกต่างกัน รวมถึงความสวยงามและเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเยือน

นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมว่ามีทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (ฉลองศรี, 2542) ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมา ซึ่งมีผลมาจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตใจ ทำให้เกิดแรงจูงใจและความพึงพอใจที่มีความแตกต่างกันภายใต้สภาพแวดล้อมแรงจูงใจภายใน ได้แก่

- 1.1 การรับรู้และทัศนคติ (perception and attitude) การรับรู้และทัศนคติจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับจากนันทนาการ ซึ่งการรับรู้ (perception) จะเกิดขึ้นจากประสาทสัมผัสทั้งห้าและการพัฒนาทางด้านจิตใจ

- 1.2 ทักษะและความรู้ (knowledge and attitude) ผู้ที่มีพื้นฐานทางการศึกษาดี หากมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ ไม่ว่าจะเป็นกฎกติกา การพัฒนาความสามารถ จะมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย เนื่องจากในกิจกรรมบางประเภท

ต้องอาศัยทักษะการอ่าน การสื่อสาร หรือการเขียน ซึ่งทำให้ได้รับข้อมูลที่เพียงพอในการพัฒนาตนเองและตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ

1.3 วัฏจักรของอายุและวัย (age and life cycle) ลักษณะของสรีระร่างกาย จิตใจ ความเฉลียวฉลาด และความสามารถทางสังคมของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนันทนาการจะแปรผันตามอายุและวัยหรือช่วงชีวิต ระดับในความสามารถนี้จะเกี่ยวข้องกับกรรมพันธุ์ สังคมและสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย คุณค่าของนันทนาการจะเปลี่ยนไปตามช่วงอายุของบุคคล

1.4 บุคลิกภาพ (personality) บุคคลที่ทำกิจกรรมจะมีโอกาสพบกับความตื่นเต้นและสิ่งใหม่ ๆ เช่น เพื่อนใหม่ แนวคิด การเรียนรู้เพิ่มทักษะและความสารถ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพทั้งในรูปแบบ ปริมาณ ทางเลือก และความเพลิดเพลินหรือประสบการณ์ที่ได้รับจากองค์ประกอบทางนันทนาการ

1.5 เวลาที่เหมาะสมของการเข้าร่วมนันทนาการ เวลาสำหรับกิจกรรมนันทนาการจะมาจกปัจจัย 3 ส่วน คือเวลาทำงาน การเข้าสังคม และเวลาส่วนตัวบุคคล ในวิถีชีวิตการทำงาน (work lifestyle) จะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งทำงานต่อวัน ซึ่งในช่วงเวลานี้ต้องเสียไปกับการเดินทาง

1.6 เป้าหมายและวิถีชีวิต (goal and lifestyle) บุคคลมีเป้าหมายที่ต้องการความเป็นอิสระในการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมต่างๆ จึงมีผลต่อวิถีชีวิตในการใช้เวลาว่างและรายได้ที่มีอยู่ ซึ่งในหลายคนทำงานเพื่อไว้ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ เช่น การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งต่างๆ แต่ในบางคนก็อาจมีเป้าหมายในการทำกิจกรรมเพื่อการมีสถานภาพหรือชื่อเสียงเกียรติยศหรือให้ได้รับการยกย่องในสังคม

2. ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ปัจจัยภายนอกตัวบุคคลเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจและประชากร ซึ่งจะมีผลต่อการเข้าร่วมนันทนาการ ซึ่งจะประกอบด้วยดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะพื้นฐานทางประชากร

2.1.1 ที่ตั้งและแหล่งที่อยู่อาศัย (place and resident) เป็นปัจจัยในการกำหนดความสะดวกหรือโอกาสทางด้านนันทนาการ เพราะจะมีความเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขทางสภาพอากาศและภูมิประเทศที่จะไปยังแหล่งนันทนาการ โดยทั่วไปบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่จำกัด แต่ถ้าอยู่อาศัยในเขตชนบทก็มีโอกาสในมีโอกาสนในการสัมผัสกับนันทนาการทางธรรมชาติ เช่น การตกปลา ตั้งแคมป์ ปีนเขา เป็นต้น

2.1.2 การศึกษาและรายได้ (education and income) มีผลต่อประสบการณ์ของบุคคลในด้านของการรับรู้ ผู้ที่มีการศึกษามากมักจะประกอบอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างสูง ซึ่งบุคคลในกลุ่มนี้มักชอบเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง มีความอยากรู้อยากเห็นและพยายามหาโอกาสที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดที่เกิดจากหน้าที่การงาน บุคคลในกลุ่มนี้จึงมีความสนใจในการเดินทางท่องเที่ยว

2.1.3 อาณาเขตและที่พักอาศัย (territories and residence) บริเวณพักอาศัยของบุคคลมีผลต่อความชอบกิจกรรม กล่าวคือ ผู้ที่พักอาศัยจะต้องมีความรู้สึกลดลงเมื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีความห่างไกลจากที่พัก เช่น การไปเยือนอุทยานแห่งชาติในหลายๆ วัน

2.1.4 การเกษียณอายุ (retirement) ในปัจจุบันผู้ที่เกษียณอายุที่ยังคงมีสุขภาพที่ดีและสามารถที่จะประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ ได้ ประกอบกับการที่มีเงินที่ได้รับหลังจากการทำงาน จึงทำให้มีผลต่อการขยายตัวของรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการได้

2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของการเข้าร่วมที่มีบทบาทถึงกิจกรรมนันทนาการที่อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมของระดับชุมชน ภูมิภาค ประเทศ และ โลก ทั้งนี้เนื่องมาจากผลของการพัฒนาในด้านต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจในสังคมดั้งเดิม เปลี่ยนจากสังคมระบบเกษตรกรรมไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าได้มาก รายได้ต่อหัวและความเป็นอยู่ก็ดีขึ้น ส่งผลให้นันทนาการมีการเปลี่ยนไป บุคคลเริ่มมีการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่ไกลออกไป ทั้งนี้ปัจจัยในทางเศรษฐกิจจะมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.2.1 อาชีพ (occupation) ในบุคคลที่มีอาชีพการงานที่ดีและมั่นคงโดยส่วนมากมักมีโอกาสดูต่อความชอบที่จะเข้าร่วมในทางนันทนาการมากกว่าบุคคลที่มีอาชีพการงานที่ไม่ค่อยดีหรือมีความมั่นคง

2.2.2 ลักษณะของงานและการจ้างงาน (nature of work and employment patterns)

ผลกระทบต่อกรเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะพิจารณาได้จากจำนวนชั่วโมงของการทำงาน ช่วงของวันเวลาทำงาน ค่าใช้จ่ายในวันหยุดและการพักผ่อน ลักษณะของงาน และค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งในรูปแบบของงานจะส่งผลกระทบต่อกรเข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่างๆ

2.2.3 วันหยุดและการพักผ่อน (holidays and vacations) โดยปกติวันหยุดจะมีการกำหนดไว้แน่นอน อาจเป็นวันเดียวหรือสองวันในรอบสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์

ส่วนในวันพักผ่อนก็จะแตกต่างกันไปตามอาชีพ การที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวันจะมีผลกระทบต่อกรเข้าร่วมทางนันทนาการ

2.2.4 รายได้และผลประโยชน์ของบุคคล (income and benefits) รายได้หลังจากหัก

ภาษีและค่าใช้จ่ายพื้นฐาน เงินจำนวนดังกล่าวจะเป็นปัจจัยในการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าบริการและการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว ในส่วนของครอบครัวที่มีรายได้ค่อนข้างจำกัดก็จะมีอุปสรรคในการเข้าร่วมทางนันทนาการ

อุทยานแห่งแนวคิด

อุทยาน (park) หมายถึงพื้นที่ที่รวมถึงพื้นดินและพื้นน้ำที่ได้กำหนดไว้เพื่อการศึกษา นันทนาการหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ หรือมีความสำคัญในทางวิทยาศาสตร์ ในส่วนของอุทยานแห่งแนวคิด (theme parks) จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีการสร้างสรรค์ โดยที่จะต้องมีความคิดหลักที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแบบและมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิง (entertainment) และความสนุกสนาน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานพิเศษโดยเฉพาะ และมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าชมจากนักท่องเที่ยว (Charles, 2001)

อุทยานแห่งแนวคิด คือแหล่งนันทนาการที่ดึงดูดใจผู้มาเยือน มีรูปแบบการนำเสนอแบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วย ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีการแสดง และในบางแห่งอาจมีที่พักเพื่อรองรับผู้มาเยือน ทั้งนี้จะอยู่ภายใต้แนวคิดทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การผจญภัย สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ดนตรี ภาพยนตร์ สวนและสัตว์ป่า ซึ่งทั้งหมดจะต้องให้การศึกษาและความบันเทิงแก่ผู้ที่มาเยือน ยกตัวอย่างเช่น Disney Animal Kingdom in Florida, Universal Studio,

Tivoli Garden in Denmark, Europe Park in Germany, Parcasterix in France เป็นต้น (Jenhin and Pigram, 2003)

นอกจากนี้ อุทยานแห่งแนวคิดยังเป็นสถานที่ที่ให้ประสบการณ์ในการใช้เวลาว่างของมนุษย์ และเหมาะสำหรับเป็นแหล่งพักผ่อนและทำกิจกรรมในยามว่างที่ไม่ใช่รูปแบบของการแข่งขันกีฬา ภายในพื้นที่ของอุทยานแห่งแนวคิดจะประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ เช่น ร้านอาหาร จุดที่นั่งสำหรับพักผ่อน ห้องน้ำ เป็นต้น และจะต้องมีรูปแบบของกิจกรรมที่เป็นทางเลือกให้ผู้ที่ยี่ยมชมได้ปฏิบัติ ซึ่งจะประกอบด้วยแนวคิดทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และต้องการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Anthony and Patricia, 1994)

คาร์ส (2520) ได้อธิบายถึงลักษณะของ อุทยาน ไว้ว่าเป็นบริเวณที่ดินหรือพื้นที่ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ซึ่งมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ ที่ดินที่ปรับปรุงแล้ว (improved land) เพื่อการใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การพักผ่อน การจัดงานชุมนุม สนามเด็กเล่น การออกกำลังกาย การพบปะสังสรรค์กันภายในครอบครัว เป็นต้น และอีกประเภทหนึ่งคือที่ดินที่ยังไม่ได้รับการปรับปรุง (unimproved land) หมายถึงที่ดินที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติโดยที่ไม่ได้รับการปรับปรุง หรือมีการเสริมแต่ง ยังมีระบบนิเวศที่มีความเป็นธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ (national park) วนอุทยาน (forest park) เป็นต้น ซึ่งอุทยานแห่งแนวคิด (theme parks) จะจัดอยู่ในกลุ่มที่ดินที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว (improved land)

กุลวรา (2548) ได้จัดกลุ่มประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด(theme parks) ให้อยู่ในกลุ่มของ ธุรกิจการบันเทิงและนันทนาการ (entertainment and recreation business) จัดเป็นกลุ่มธุรกิจย่อยของธุรกิจการท่องเที่ยวในหมวดธุรกิจท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ประเภทคือ ธุรกิจการจัดประชุมสัมมนา (conventions or conferences business) ธุรกิจการจัดนิทรรศการและแสดงสินค้า (exhibitions or exposition business) ธุรกิจการเช่าซื้อลิขสิทธิ์ (time sharing business) และธุรกิจการบันเทิงและนันทนาการ (entertainment and recreation business)

นอกจากนี้ ฉันทซ์ (2546) ยังอธิบายเกี่ยวกับอุทยานแห่งแนวคิดว่าเป็นธุรกิจที่ให้บริการด้านความเบิกบานรื่นเริงใจแก่นักท่องเที่ยวและเพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน เช่น สวนสัตว์เปิด สวนสนุก สวนน้ำ เป็นต้น ซึ่งธุรกิจประเภทนี้จะเป็นธุรกิจที่สร้างความบันเทิงให้แก่ลูกค้า

ในปัจจุบันธุรกิจประเภทนี้จะมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากและมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตในอนาคต

อริยา (2549) ได้อธิบายเกี่ยวกับประวัติของอุทยานแห่งแนวคิดไว้ว่า นายวอลท์ ดิสนีย์ ซึ่งเป็นบิดาของอุทยานแห่งแนวคิด เป็นบุคคลแรกที่ได้สะท้อนแนวคิดอุทยานของครอบครัว โดยการสร้างสวนสนุกดิสนีย์แลนด์ มีการเปิดตัวเป็นครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1955 สวนสนุกแห่งนี้ไม่ใช่เป็นเพียงสวนสนุกโดยทั่วไปสำหรับเยาวชนหรือวัยรุ่นเท่านั้น แต่แนวคิดหลักของดิสนีย์แลนด์คือการสร้างโลกอีกโลกหนึ่งที่ไม่ใช่โลกที่เราอาศัยอยู่ สวนสนุกแห่งนี้มีการผสมผสานกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและความสามารถทางเทคนิคพิเศษเข้าไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ นิสา (2550) ได้อธิบายว่า อุทยานแห่งแนวคิดยุคใหม่ได้มีการพัฒนาให้มีความใหญ่และทันสมัยกว่าอุทยานแห่งแนวคิดในรูปแบบเดิม ซึ่งได้มีการนำเอาเรื่องราวความเป็นมาในหลายด้าน ผสมผสานไว้ด้วยกัน อาทิ ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้ที่มาเยือนได้รับความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน และผ่อนคลายความตรึงเครียดจากการทำงาน ซึ่งอุทยานแห่งแนวคิดในรูปแบบใหม่จะใช้พื้นที่มากกว่าแบบเดิม และมีการจัดตกแต่งพื้นที่เป็นกลุ่มๆ ไม่ปะปนกัน

เชิดชัย (2546) ได้อธิบายถึง อุทยานแห่งแนวคิดจะอยู่ในกลุ่มขององค์การนันทนาการทางการค้า (commercial agencies) โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อดำเนินธุรกิจเพื่อการค้า ลักษณะของธุรกิจจะเปิดโอกาสแก่คนทุกคนได้ดำเนินการ ในปัจจุบันได้รับการพัฒนาและมีการเจริญเติบโตที่มีแนวโน้มสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการทางด้านนันทนาการของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งทั้งการจัดนันทนาการ โดยองค์การอื่น ๆ ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การนันทนาการของรัฐบาลที่มีกระแสปัญหาในเรื่องของงบประมาณและบุคลากรที่จะให้บริการแก่ประชาชน องค์การนันทนาการทางการค้า องค์การนันทนาการทางการค้า สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นสวนธรรมชาติ เช่น สวนนงนุช สวนสามพราน
2. สวนสนุก เช่น สวนสนุกดิสนีย์แลนด์ สวนสยาม สวนสนุกแดนเนรมิต
3. สนามกีฬาและสถานที่ออกกำลังกาย เช่น สระว่ายน้ำ สนามเทนนิส ศูนย์บริหารร่างกายและสุขภาพ (fitness center)

4. โรงภาพยนตร์ ได้แก่ โรงภาพยนตร์ในห้างสรรพสินค้า มินิเชียร์เตอร์
5. สถานที่ให้บริการทางด้านวรรณกรรม ได้แก่ ร้านขายหนังสือ ห้องสมุดของรัฐบาล และเอกชน ร้านเช่าหนังสือ
6. กีฬาอาชีพ ได้แก่ สนามกอล์ฟ สนามแข่งรถ
7. การเดินร่ำ ได้แก่ สถานที่สอนลีลาศ ดิสโกเทค
8. การท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทนำเที่ยว ที่ให้บริการนำเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

ยุทธศักดิ์ (2547) ได้อธิบายเกี่ยวกับอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไทยว่าในอดีตแหล่งนันทนาการประเภทนี้จะมีผู้มาเยือนส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ศักยภาพในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศยังมีข้อจำกัดอยู่มาก อุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไทยที่เปิดดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างเช่น สวนสยาม ดรีมเวิลด์ ซาฟารีเวิลด์ สวนสามพราน เมืองโบราณสมุทรปราการ แต่ในปัจจุบันนี้ได้มีการลงทุนและขยายตัวในธุรกิจท่องเที่ยวประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2546 ได้มีการเปิดอุทยานสัตว์น้ำแอนเดอร์วอเตอร์เวิลด์พัทยา บนพื้นที่ 12 ไร่ ใช้งบประมาณลงทุนทั้งสิ้นประมาณ 275 ล้านบาท ภายในพื้นที่ได้มีการจำลองให้เป็นท้องทะเลลึกและในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 มีโครงการสร้างโอเชียนเนเรียม ซึ่งเป็นอควาเรียมที่มีการลงทุนถึง 1,000 ล้านบาท บนพื้นที่ 10,066 ตารางเมตร เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสยามพารากอน มีเป้าหมายผู้เข้าชมปีละ 1.5 ล้านคน เป็นอุทยานสัตว์น้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นอุทยานสัตว์น้ำขนาดใหญ่แห่งแรกของโลกที่มีการก่อสร้างอยู่ภายในศูนย์การค้า

อริยา (2549) ได้จำแนกประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด (theme parks) ของประเทศไทยในปัจจุบันออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติและการจัดแสดงพันธุ์ไม้ (botanic and arboretum garden) มีการจัดพื้นที่ตามแนวคิดในทางธรรมชาติ โดยการจัดตกแต่งสถานที่ให้มีความสวยงามตามลักษณะของระบบนิเวศทางธรรมชาติ มีการรวบรวมพันธุ์ไม้นานาชนิดทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ มีพรรณไม้ต่างๆ ที่สวยงามเหมาะสำหรับให้ประชาชนเข้ามาเที่ยวชมและพักผ่อนหย่อนใจ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ ไว้สำหรับรองรับผู้เข้าชม เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ที่จำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะต้องมีการแสดงภายในพื้นที่สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ชม สำหรับในประเทศไทยมีกลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติและการจัดแสดงพันธุ์ไม้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ของอุทยานแห่งแนวคิด ได้แก่ สวนนงนุช สวนสามพราน อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้พัทยา เป็นต้น

2. กลุ่มสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด (zoological parks and open zoo) เป็นสถานที่ที่นำสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์บก สัตว์น้ำ และสัตว์ที่หาดูได้ยาก อย่างเช่น สัตว์ป่าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มารวบรวมไว้เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้และพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งมีการจัดกลุ่มประเภทของสัตว์ได้ดังนี้

2.1 ความแตกต่างและความคล้ายของสัตว์ (systematic theme)

2.2 ตามถิ่นกำเนิดของสัตว์ (zoogeographic theme)

2.3 ตามสภาพแวดล้อมของกลุ่มสัตว์ (ecological theme)

2.4 ตามพฤติกรรมของสัตว์ (behavioral theme)

2.5 ตามความนิยมของสัตว์ในแต่ละประเภท (popular theme)

นอกจากนี้ สวนสัตว์ยังมีการแบ่งประเภทเป็นสวนสัตว์ปิดและสวนสัตว์เปิด ซึ่งกลุ่มของสวนสัตว์เปิดเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้สัตว์ได้เดินอยู่ในบริเวณ โดยที่ไม่ต้องถูกกักขังและมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีลักษณะที่เหมือนจริงในป่า สวนสัตว์นอกจากจะมีการจัดรวบรวมสัตว์ป่านานาชนิดแล้ว ยังได้มีการปรับปรุงบริเวณสถานที่ให้เหมาะกับการเป็นสถานที่พักผ่อน โดยมีการจัดเครื่องเล่นและกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน เช่น สนามเด็กเล่น เรือถีบ เรือพาย รถไฟเล็ก สถานที่จำลองป่า เป็นต้น ในปัจจุบันสวนสัตว์ปิดและสวนสัตว์เปิดในประเทศไทย มีการดำเนินการทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตัวอย่างของสวนสัตว์ในประเทศไทย เช่น สวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เชียงใหม่ สวนสัตว์นครราชสีมา สวนสัตว์สงขลา สวนสัตว์ลพบุรี สวนสัตว์

เปิดเขาเขียวเขียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซาฟารีเวิลด์ สวนเสือศรีราชา ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ โอเอซิส ซีเวิลด์ เป็นต้น

3. กลุ่มเมืองจำลองและพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง (replica city and outdoor museum) เป็นพื้นที่ที่มีการสร้างหรือจำลองสิ่งปลูกสร้างขึ้นมาใหม่ เพื่อรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายในพื้นที่มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามหรืออาจคงไว้ซึ่งความเก่าของสิ่งปลูกสร้าง เช่น เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ เมืองจำลองมินิสยามพัตยา เป็นต้น

4. กลุ่มสวนสนุก (amusement parks) เป็นสถานที่พักผ่อนที่มุ่งเน้นการจัดอุปกรณ์ เครื่องเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และจำลองสถานที่ธรรมชาติ ภายในพื้นที่ประกอบด้วยเครื่องเล่นประเภทต่างๆ อาทิ รถไฟเหาะ บ้านผีสิง ยานอวกาศ โลกได้น้ำ เมืองหิมะ กระจกเขาลอยฟ้า เรือเหาะไวคิง เป็นต้น การดำเนินการในกลุ่มของอุทยานแห่งแนวคิดประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุกในประเทศไทย ได้แก่ สวนสนุกดิสมเวิลด์ สวนสยาม สวนน้ำพัตยาพาร์ค เป็นต้น

5. กลุ่มอื่น ๆ อาทิ บริเวณสถานที่เล่นเกมและการพนัน (casino) เป็นต้น ในกลุ่มของอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไทยยังไม่มีเปิดให้บริการอย่างเสรี

นักทัศนจร

ความหมายของนักทัศนจร

ซิดจันท์ (2533) ได้อธิบายถึงความหมายของนักทัศนจร (excursionists) หมายถึงผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นการชั่วคราวเพียงแค่วันเดียว ซึ่งมีระยะเวลาที่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้มีการพักค้างคืน

ศุภลักษณ์ (2548) กล่าวว่า นักทัศนจร (excursionists or one – day tourist) ว่าเป็นกลุ่มของบุคคลที่มาท่องเที่ยวตามแหล่งต่างๆ ภายในประเทศ การเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งมีระยะเวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง และแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนควรใช้เวลาในการเดินทางในแต่ละครั้งไม่เกิน 2 ชั่วโมง

ฉลองศรี (2542) อธิบายว่า นักทัศนจาร หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีการค้างคืน (day visitor) ที่เดินทางมาเยือนเพียงชั่วคราวและอยู่ภายในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ นักทัศนจารภายในประเทศ (domestic excursionists) และนักทัศนจารระหว่างประเทศ (international excursionists)

ดูย (2527) กล่าวว่า กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เป็นผู้ที่ประธานคำว่า ทัศนจาร สำหรับการท่องเที่ยว และนักทัศนจารสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักทัศนจารต้องเป็นผู้ที่มาท่องเที่ยวในรูปแบบเข้าไปเยือนกลับหรือเมื่อได้ท่องเที่ยวแล้วกลับมาถึงที่พักของตนเองภายใน 24 ชั่วโมง โดยที่ไม่ได้มีการพักแรม

นิตา (2550) อธิบายถึงลักษณะของนักทัศนจารว่า จะต้องเป็นผู้ที่เดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเพียงชั่วคราว และใช้เวลาในการท่องเที่ยวน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้มีการพักค้างคืน

นิคม (2536) อธิบายว่า นักทัศนจาร หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยที่ไม่มีการค้างคืน การเดินทางมาเยือนในแต่ละครั้งมีรูปแบบชั่วคราวและอยู่ภายในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง ทั้งนี้ นักทัศนจารอยู่ในกลุ่มของผู้มาเยือน (visitor)

กล่าวโดยสรุป นักทัศนจาร หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวซึ่งในการมาเยือนในแต่ละครั้งนั้นจะไม่มีมีการพักค้างคืน และมีระยะเวลาในการมาเยือนไม่เกิน 24 ชั่วโมง นักทัศนจารแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือนักทัศนจารภายในประเทศ (domestic excursionists) และนักทัศนจารระหว่างประเทศ (international excursionists)

นอกจากความหมายของนักทัศนจาร ไพบูลย์ และ วิลาสวงศ์ (2542) ได้แบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวไว้ว่าแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศ (foreign Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งจะมียอดประกอบแยกย่อยได้เป็นอีก 2 ประเภทคือการที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไปเรียกว่า Tourist แต่ถ้าเป็นการไปเยือนไม่ถึง 24 ชั่วโมงจะเรียกว่า Excursionist

2. นักท่องเที่ยวเป็นคนภายในประเทศ (domestic tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางภายในประเทศของตนเอง รวมถึงชาวต่างประเทศที่พำนักอาศัยอยู่เป็นการถาวรในประเทศนั้นๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎี โดยแบ่งประเภทของงานวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ งานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

แผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดสินค้าทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มสินค้าทางการท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มตลาดเป้าหมาย พบว่าความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวประเภทความบันเทิงและอุทยานแห่งแนวคิด (entertainment and theme parks) อยู่ในระดับที่ปานกลาง และกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดที่มีศักยภาพสูงจะเป็นกลุ่มของครอบครัวและเยาวชน และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะพัฒนาการให้บริการข้อมูลข่าวสาร คุณภาพของบุคลากรที่ให้บริการ รวมถึงการดูแลระบบความปลอดภัยอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ในแผนปฏิบัติการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการวิจัย พบว่า ค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับนันทนาการและความบันเทิงของนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 16.60 เป็นอันดับที่ 4 รองจากค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น

จรัญ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของสวนสันติภาพกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามาใช้บริการในสวนสันติภาพคือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยที่มีระดับค่าของความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95

วิริยา (2548) ได้ศึกษาเรื่องมูลค่าทางนันทนาการของสวนสัตว์พาด้าปิ่นเกล้า กรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อระบบการสื่อความหมายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.2 รองลงมาเป็นจุดแสดงกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 63.4 นอกจากนี้ผลการศึกษายัง พบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีความประทับใจในการมาเที่ยวชมสวนสัตว์พาด้าปิ่นเกล้า คิดเป็นร้อยละ 81.7 แต่มี

นักท่องเที่ยวในบางส่วนมีความรู้สึกไม่ประทับใจต่อระบบการรักษาความสะอาดภายในกรุงสตั๊ว คิดเป็นร้อยละ 3

กัญญา (2548) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการและการพัฒนาด้านนันทนาการสวนหลวง ร.9 กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่เข้ามาใช้บริการสวนหลวง ร.9 ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 73.33 และปัจจัยที่มีผลต่อความชอบพื้นที่สวนหลวง ร.9 มากที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับผู้ที่มาใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 62.22 รองลงมาเป็นการดูแลในเรื่องสวัสดิการและความปลอดภัยของผู้ที่เข้ามาใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 58.89

สุวดี (2529) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเมืองกรณีศึกษา สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาพักผ่อนในพื้นที่ของสวนสัตว์ดุสิตมากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างที่พักกับสวนสัตว์ดุสิต คิดเป็นร้อยละ 75.35 ส่วนในปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางไปยังแหล่งนันทนาการทดแทนอื่น ๆ ระดับการศึกษา และความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการมาพักผ่อน ณ สวนสัตว์ดุสิต

บังอร (2544) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสการเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของสวนสาธารณะ กรณีศึกษาสวนตำหนักน้ำและสวนสุขภาพ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่ามีปัจจัยอยู่ 2 ประการ ที่มีผลต่อการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะ คือปัจจัยทางด้านรายได้และระยะทางจากบ้านถึงพื้นที่สวนสาธารณะ ส่วนในปัจจัยในเรื่องของอายุ เพศ อาชีพ ไม่มีผลต่อการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะ

สุดารัตน์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย พบว่า วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาในประเทศไทยมากที่สุดคือการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 86 ส่วนการเดินทางมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น การติดต่อทางธุรกิจ การประชุมและสัมมนา การปฏิบัติราชการ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 10 โดยที่นักท่องเที่ยวจะมีระยะเวลาในการพักผ่อนอยู่ในประเทศไทยเฉลี่ย 6 – 8 วัน และมีการใช้จ่ายเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจความบันเทิงเฉลี่ย 213.49 บาทต่อวัน

มัลลิการ์ (2548) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือภูมิภานาของนักท่องเที่ยว การศึกษา อาชีพ รายได้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวก การพักผ่อน และประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ธนภัทร (2548) ได้ศึกษาความเหมาะสมของการจัดการไนซ์ซาฟารี ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนเห็นด้วยต่อการจัดการไนซ์ซาฟารี ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว โดยคิดเป็น ร้อยละ 51.0 และในส่วนของความคิดเห็นของนักวิชาการด้านสัตว์ป่า พบว่า องค์ประกอบและรูปแบบที่มีความเหมาะสมคือการให้อิสระกับสัตว์ ขนาดของพื้นที่ควรมีความเป็นธรรมชาติ สามารถที่จะเข้าชมสัตว์ได้อย่างใกล้ชิด สถานที่ควรมีความสะอาดและร่มรื่น มีการนำสัตว์ที่หายากมาจัดแสดง และร้อยละ 48.6 เห็นด้วยต่อการจัดการไนซ์ซาฟารี ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว

นภัสวรรณ (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวซาฟารีเวิลด์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พบว่า ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยเฉพาะในส่วนของราคาค่าเข้าชม จะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งนันทนาการประเภทนี้ และนักท่องเที่ยวจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในช่วงระหว่าง 500 – 1,000 บาท ต่อคน โดยคิดเป็นร้อยละ 50.50

จากงานวิจัยภายในประเทศ พบว่า มีปัจจัยในหลายด้านที่มีผลต่อความชอบใช้บริการภายในแหล่งนันทนาการ อาทิ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังแหล่งนันทนาการ คุณภาพของการให้บริการ ค่าใช้จ่ายในเรื่องของที่พักรและอาหาร การรักษาความปลอดภัยภายในพื้นที่ ความสะอาดของสถานที่ และลักษณะของกิจกรรมที่ให้บริการภายในพื้นที่ เป็นต้น

งานวิจัยในต่างประเทศ

Mcclung (2000) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความชอบอุทยานแห่งแนวกิด (theme parks) ในมลรัฐ Kentucky, Maryland, North Carolina, Ohio, Pennsylvania, Tennessee และ West Virginia พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความชอบอุทยานแห่งแนวกิดมากที่สุดคือ รายได้ (income) คิดเป็นร้อยละ 43 โดยที่ผู้เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งแนวกิดจะมีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง \$ 25,000 ถึง \$ 44,900 นอกจากนี้ ในผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในความชอบอุทยานแห่งแนวกิดมากที่สุดคือสภาพภูมิอากาศ คิดเป็นร้อยละ 39.6 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีหิมะตก

Fodness and Milner (2000) ได้ทำการศึกษาแผนกลยุทธ์ในส่วนแบ่งของผู้มาเยี่ยมชมเขื่อนในอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย Busch Garden, Cypress Garden, EPCOT Center, Everglades, Disney - MGM studio, Sea World, Silver Springs, Spaceport U.S.A., Disney World พบว่า กลุ่มเป้าหมายของผู้ไปเยือนมากที่สุดจะเป็นกลุ่มนักเรียนมัธยม (Height School) คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาเป็นระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.9 ส่วนอุทยานแห่งแนวคิดที่มีผู้เลือกมากที่สุดคือ Disney World คิดเป็นร้อยละ 70.4 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดมากที่สุดคือความต้องการที่จะปลีกตัวออกจากสภาพทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 38

Keng (2000) ได้ทำการศึกษาในเรื่องการประเมินสิ่งดึงดูดใจในอุทยานแห่งแนวคิดในเชิงเปรียบเทียบที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน 2 อย่างขึ้นไป (a cross – cultural comparison) ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย Jurong Bird Park , Botanical Garden, Haw Par Villa (Dragon World) , Chinese Garden พบว่า กลุ่มของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจในการไปเที่ยวชมแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดมากที่สุดคือนักท่องเที่ยวในกลุ่มทวีปเอเชีย คิดเป็นร้อยละ 64 นักท่องเที่ยวที่มาเยือนโดยส่วนใหญ่มีความสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแสดงศิลปวัฒนธรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 24 และค่าใช้จ่ายในการเข้าชม (admission charge) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิด โดยที่นักท่องเที่ยวจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการซื้อตั๋วเข้าชมในแต่ละครั้งประมาณ S \$ 18

Pearce and Rutledge (1998) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในสวนสนุกของประเทศออสเตรเลีย โดยแบ่งกลุ่มตามเกณฑ์ประชากรศาสตร์ออกเป็น กลุ่มเด็ก ผู้ใหญ่ที่มาคนเดียว และกลุ่มครอบครัว ผลการสำรวจพบว่า แรงจูงใจที่มาจากความตื่นเต้นสนุกสนานของกิจกรรมที่ให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 41.6 กลุ่มผู้ใหญ่ที่มีความต้องการในการพบเพื่อนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมาเป็นความต้องการมีกิจกรรมทำร่วมกับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 31.6 ส่วนในกลุ่มของครอบครัวเลือกที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวยังสวนสนุกเพราะต้องการที่จะทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 56.9 จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทสวนสนุกจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีที่มาจากแรงจูงใจที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

Hsin and John (2006) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจของผู้มาเยือนในอุทยานแห่งแนวคิดของประเทศไต้หวันทั้งหมด 4 แห่ง ประกอบด้วย Leofoo, Jenfusan Fancyland, Window on China, Formosan Abiriginal Culture Village ซึ่งมีส่วนแบ่งทางการตลาดของอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไต้หวัน 67.7 % จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานแนวคิดมากที่สุดจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 16 – 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่า 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 มีจำนวนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยนักท่องเที่ยวหญิงคิดเป็นร้อยละ 54.9 และเพศชายร้อยละ 45.1 และจะมีสถานภาพโสดมากกว่ามีครอบครัวแล้ว โดยมีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 84.5 และมีครอบครัวแล้วคิดเป็น 15.5

จากงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความชอบแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิด ประกอบด้วย รายได้ของนักท่องเที่ยว สภาพภูมิอากาศ ความต้องการปลื้มตัวออกจากสภาพทางสังคม ลักษณะของกิจกรรมที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเข้าชม

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นเพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความชอบในแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานการวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดสมมติฐานสำหรับงานวิจัย ดังนี้

1. นักทัศนารมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ
2. นักทัศนารมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
3. นักทัศนารมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด
4. นักทัศนารมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

ในการศึกษาความชอบของนักทัศนารที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้ใช้
อุปกรณ์ประกอบการศึกษา ดังนี้

1. กล้องถ่ายภาพ
2. เอกสารและแผนผังเกี่ยวกับพื้นที่ในการศึกษาวิจัย
3. คอมพิวเตอร์และ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์และประมวลผล
ข้อมูล
4. แบบสอบถามนักทัศนาร
5. อุปกรณ์เครื่องเขียน อาทิ ปากกา ดินสอ ยางลบ

วิธีการ

ในการศึกษาความชอบของนักทัศนารที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ผู้วิจัย
มีขั้นตอนในการศึกษาการศึกษา ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

โดยการศึกษาข้อมูลจากทฤษฎี แนวคิด ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาจากหนังสือ เอกสาร
และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง

2. คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาวิจัย

2.1 พื้นที่เป้าหมายในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คืออุทยานแห่งแนวคิด (theme parks) ในประเทศไทย โดยจำแนกประเภทของการศึกษาในแต่ละแหล่ง ดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดทางธรรมชาติ ได้แก่ กลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติและการจัดแสดงพันธุ์ไม้ (botanic and arboretum garden)

2.1.2 แนวคิดทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ กลุ่มเมืองจำลองและพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง (replica city and outdoor museum)

2.1.3 แนวคิดในกลุ่มสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด (zoological parks and open zoo)

2.1.4 แนวคิดทางสวนสนุก (amusement parks)

2.2 ทำการคัดเลือกตัวแทนพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิดที่เป็นแหล่งในการศึกษาวิจัยแต่ละกลุ่มพื้นที่ โดยเริ่มจากการรวบรวมรายชื่อแหล่งอุทยานแห่งแนวคิดในประเทศไทยในแต่ละกลุ่มซึ่งจำแนกได้ดังนี้

แนวคิดทางธรรมชาติ ในกลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติและการจัดแสดงพันธุ์ไม้ (botanic and arboretum garden) ได้แก่

- 1) สวนนงนุช จังหวัดชลบุรี
- 2) สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม
- 3) อุทยานหินล้านปีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

แนวคิดทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ในกลุ่มเมืองจำลองและพิพิธภัณฑ์
กลางแจ้ง (replica city and outdoor museum) ได้แก่

- 1) เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ
- 2) เมืองจำลองพญา จังหวัดชลบุรี
- 3) ปราสาทไม้สังขรรม จังหวัดชลบุรี
- 4) ภูเก็ตแฟนตาซี จังหวัดภูเก็ต

แนวคิดในกลุ่มสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด (zoological parks and open zoo) ได้แก่

- 1) สวนเสือศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- 2) เชียงใหม่ไนต์ซาฟารี จังหวัดเชียงใหม่
- 3) สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี
- 4) ซาฟารีเวิลด์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 5) ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
- 6) โอเอซิสซีเวิลด์ จังหวัดจันทบุรี
- 7) อันเดอร์วอเตอร์เวิลด์พญา จังหวัดชลบุรี

แนวคิดทางสวนสนุก (amusement parks) ได้แก่

- 1) สวนสนุกครีมเวิลด์ จังหวัดปทุมธานี
- 2) สวนสยาม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 3) สวนน้ำพัทธา ปาร์ค จังหวัดชลบุรี

หลังจากนั้นก็จะทำความเข้าใจพื้นที่ในแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) โดยเปิดโอกาสให้ทุกหน่วยประชากรในแต่ละแห่งอุทยานแห่งแนวคิดทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้นมีโอกาสเลือกอย่างเท่าเทียมกันและใช้วิธีการจับฉลากหาตัวแทนของอุทยานแห่งแนวคิดในแต่ละประเภท ซึ่งจะได้พื้นที่ที่เป็นตัวแทนดังต่อไปนี้

- 1) อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ ได้แก่ สวนนงนุช จังหวัดชลบุรี
- 2) อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ
- 3) อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด ได้แก่ สวนเสือศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- 4) อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก ได้แก่ สวนสนุกครีมเวิลด์ จังหวัดปทุมธานี

3. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

3.1 การกำหนดประชากรเป้าหมายและหน่วยในการวิเคราะห์

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษารชาชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด และสวนสนุกในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2551 ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษารที่มาเยือนอุทยานแห่งแนวคิดโดยส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และหน่วยในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้คือปัจเจกบุคคล (individual)

3.2 การกำหนดตัวอย่างขนาดของประชากร

การกำหนดขนาดตัวอย่างในลักษณะโควตาของพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ สวนนงนุช จังหวัดชลบุรี เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ สวนเสือศรีราชา จังหวัดชลบุรี และ สวนสนุกศรีมเวสต์ จังหวัดปทุมธานี แห่งละ 100 ตัวอย่าง และทำการแจกแบบสอบถามซึ่งเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักทัศนอาจรที่พบเห็น โดยที่มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และ ทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามกับนักทัศนอาจรในแต่ละครั้งจนครบตามขนาดตัวอย่างที่ได้ กำหนดไว้

4. การกำหนดตัวแปรและมาตรวัด

4.1 ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างเป็นแบบสอบถาม นักทัศนอาจรให้ครอบคลุม โดยกำหนดระดับของการวัด ซึ่งประกอบด้วย ภูมิหลังของนักท่องเที่ยง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ กำหนดระดับของการวัด ได้ดังต่อไปนี้

4.1.1 เพศ กำหนดระดับในการวัดแบบสเกลกำหนด (nominal scale) โดยแบ่งกลุ่ม เป็น 2 กลุ่ม โดยค่าที่กำหนดไม่มีความหมายและเสมอภาคกัน ดังนี้

เพศชาย	กำหนดให้ค่าเป็น	0
เพศหญิง	กำหนดให้ค่าเป็น	1

4.1.2 อายุ กำหนดระดับในการวัดแบบสเกลกำหนด (nominal scale) โดยให้เติมอายุ จริงลงในช่องว่างของแบบสอบถาม

4.1.3 ระดับการศึกษา กำหนดระดับในการวัดแบบสเกลอันดับ (ordinal scale) โดยแบ่งเป็น 6 อันดับ ดังนี้

ประถมศึกษา	กำหนดให้ค่าเป็น	1
มัธยมศึกษาตอนต้น	กำหนดให้ค่าเป็น	2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	กำหนดให้ค่าเป็น	3
อนุปริญญา	กำหนดให้ค่าเป็น	4

ปริญญาตรี	กำหนดให้ค่าเป็น	5
สูงกว่าปริญญาตรี	กำหนดให้ค่าเป็น	6

4.1.4 รายได้ กำหนดระดับในการวัดแบบสเกลอันดับ (ordinal scale) โดยแบ่งเป็น 6 อันดับ ดังนี้

ต่ำกว่า 5,000 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	1
5,000 – 9,999 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	2
10,000 – 14,999 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	3
15,000 – 19,999 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	4
20,000 – 24,999 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	5
25,000 – 29,999 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	5
มากกว่า 30,000 บาท	กำหนดให้ค่าเป็น	7

4.1.5 อาชีพ กำหนดระดับในการวัดแบบสเกลอันดับ (ordinal scale) โดยแบ่งเป็น 9 อันดับ ดังนี้

นักเรียน นิสิต นักศึกษา	กำหนดให้ค่าเป็น	1
รับราชการ	กำหนดให้ค่าเป็น	2
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	กำหนดให้ค่าเป็น	3
พนักงานบริษัทเอกชน	กำหนดให้ค่าเป็น	4
เจ้าของกิจการส่วนตัว	กำหนดให้ค่าเป็น	5
เกษตรกร	กำหนดให้ค่าเป็น	5
ค้าขาย	กำหนดให้ค่าเป็น	7
รับจ้างทั่วไป	กำหนดให้ค่าเป็น	8
อื่น ๆ	กำหนดให้ค่าเป็น	9

4.2 ความชอบของนักทัศนอาจรต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิด ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบที่สร้างความสนุกสนาน พัฒนาสุขภาพจิตและทางร่างกาย ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติ ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ ได้กำหนดระดับการวัดแบบสเกลอันดับ (ordinal scale) โดยการใช้ค่าคะแนนจริงตามที่นักท่งเกี่ยวข้องได้ระบุ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ไม่ชอบ	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น	1
ชอบน้อย	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น	2
ชอบ	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น	3
ชอบมากที่สุด	กำหนดให้ค่าคะแนนเป็น	4

5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

5.1 ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างเป็นแบบสอบถาม นักทัศนอาจร ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย ภูมิหลังของนักทัศนอาจร และความชอบในกิจกรรมที่ให้บริการภายในพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิดในแต่ละประเภท

5.2 ทำการทดสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้นมา โดยการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปเสนอกณะกรรมการที่ปริภษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาการท่งเกี่ยวข้อง สาขาอุทยานและนันทนาการ และสาขาการจัดการนันทนาการ 6 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และคัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Concurrent) ตั้งแต่ .50 ในส่วนเนื้อหาและการใช้แบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข จนได้ค่าความเที่ยงตรงที่ .75 และนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นไปทำการทดสอบกับนักท่งเกี่ยวข้องที่ไปเยือนพื้นที่จริง จำนวน 40 ชุด แล้วนำผลที่ได้มาทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (reliability) โดยการใช้วิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น .68

6. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนักทัศนอาจรที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในแต่ละประเภท ซึ่งเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในช่วงของวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2551 เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักทัศนอาจร

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) การหาค่าเฉลี่ย (mean) และการหาค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

7.2 ทำการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ F - test ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร

8. การเขียนรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเขียนรายงานสรุปผล และเสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ภายหลังจากการได้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ผลและวิจารณ์

ผล

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่ง
 นันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดทั้ง 4 ประเภทที่เป็นพื้นที่ศึกษา คือ อุทยานแห่งแนวคิด
 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ สวนนงนุช จังหวัดชลบุรี อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และ
 วัฒนธรรม ได้แก่ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และ
 สวนสัตว์เปิด ได้แก่ สวนเสือศรีราชา จังหวัดชลบุรี อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก ได้แก่
 สวนสนุกดิสนีย์เวิลด์ จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาจำแนกได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิด

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศนาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ
 โดยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68 และเป็นเพศชาย
 คิดเป็นร้อยละ 32 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปีหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคืออายุระหว่าง
 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35 และ อายุมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 19 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มี
 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมามีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 15 และสถานภาพ
 อาย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศนาจรส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38 สูงกว่า
 ปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว
 โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด 5,000 – 9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า

5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21 รายได้ 10,000 – 14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 19 รายได้ 20,000 – 24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 8 รายได้ 15,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 6 รายได้มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5 และ 25,000 – 29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศน اجر โดยส่วน ใหญ่เป็น นักเรียน นิสิตและนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน บริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25 พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9 ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8 รับราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 7 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศน اجرที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด โดยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 72 และเป็น เพศชายร้อยละ 28 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมา มีอายุ มากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 21 และมีอายุ 20 ปีหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมา มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 28 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมา มีการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 13 ระดับอนุปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ 6 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศน اجر โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000 – 14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา มีรายได้ 5,000 – 9,999 บาทและ 15,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้สูงกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14 รายได้ 25,000 – 29,999 บาท คิดเป็น ร้อยละ 8 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักทัศน اجر โดยส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา เป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20 ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียน นิสิตและนักศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 11 และประกอบอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศน اجرที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 และ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44 นักทัศน اجر โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51

รองลงมา มีอายุเฉลี่ยมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26 และมีอายุเฉลี่ย 20 ปีหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 77 รองลงมา มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ นักทัศนอาจรมีระดับการศึกษาโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมา มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 23 การศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18 การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8 การศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7 และมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 5,000 – 9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รายได้ 10,000 - 14,999 บาท และรายได้ 15,000 – 15,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 12 รายได้ 20,000 – 24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 8 และรายได้ 25,000 – 29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเป็นนักเรียน นิสิต และนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32 เจ้าของธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 9 พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 85 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 15 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมา มีอายุ 20 ปีหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 36 และมีอายุมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 19 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9 อนุปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4 ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2 และมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 5,000 – 9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมา มีรายได้ 10,000 -14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 24 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19 รายได้ 20,000 – 24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 8 รายได้ 15,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 6 และสูงกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นิสิต และนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 23 รับราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 16 พนักงานรัฐวิสาหกิจและ

ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 3 เจ้าของกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 2 และประกอบอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ

จากผลการศึกษา เมื่อพิจารณาจากอุทยานแห่งแนวคิด โดยรวมทั้ง 4 ประเภท พบว่า นักทัศนจรที่มาเยือนอุทยานแห่งแนวคิดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.8 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคืออายุ 20 ปีหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 27.3 และมีอายุมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.3 ตามลำดับ นักทัศนจรโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมาคือสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 19 และอยู่ร้าง คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศนจรโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 23.3 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8 ระดับอนุปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.8 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 5.3 และระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ นักทัศนจรโดยส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 – 9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคือรายได้ 10,000 – 14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.3 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.5 รายได้ 15,000 – 15,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 11 รายได้มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 รายได้ 20,000 – 24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 6 และรายได้ 25,000 – 25,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ นักทัศนจรโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาคือนักเรียน นิสิตและนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.5 เป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 9.8 รับราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 6.3 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 5 พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 3.5 ประกอบอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2 และรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยในข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักทัศนจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิด โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 36.3 และมีรายได้เฉลี่ยในระดับปานกลาง โดยมีรายได้เฉลี่ย 10,000 – 14,000 บาท ทั้งนี้เนื่องมาจากอุทยานแห่งแนวคิดทั้ง 4 ประเภท เปิดดำเนินการ โดยภาคเอกชนทั้งหมด จึงมีอัตราการเก็บค่าเข้าชมที่ค่อนข้างสูง นักทัศนจรที่ไปเยือน โดยส่วนใหญ่จึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการจ่ายและมีรายได้ในระดับปานกลางขึ้นไป ภูมิหลังในเรื่องของเพศ พบว่า นักทัศนจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิด โดยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะของพื้นที่ของอุทยานแห่งแนวคิด โดยส่วนใหญ่มีการจัดสภาพพื้นที่ให้มีความสวยงามและดึงดูดใจนักทัศนจรที่

เป็นเพศหญิง เช่น บริเวณเมืองแห่งเทพนิยาย ในสวนสนุกดรีมเวิลด์ สวนไม้ดอกไม้ประดับประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณสวนนงนุช ตลาดโบราณในบริเวณเมืองโบราณ เป็นต้น ภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพ พบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งแนวคิดทั้ง 4 ประเภท จะมีสถานภาพโสดมากกว่าสมรส ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักทัศนอาจรที่มีสถานภาพโสดไม่มีเงื่อนไขในส่วนภาระทางครอบครัว จึงส่งผลให้มีเวลาว่างที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่านักทัศนอาจรที่มีสถานภาพสมรส ภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิด โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องมาจาก แหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งแนวคิดมีค่าใช้จ่ายในการเข้าชมที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่จึงเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง ซึ่งในกลุ่มที่มีรายได้สูง โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของนักทัศนอาจรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏตามตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 6

ตารางที่ 1 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามเพศ

ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด				
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	สวนสนุก
เพศ	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ชาย	32 (32)	28 (28)	44 (44)	15 (15)
หญิง	68 (68)	72 (72)	56 (56)	85 (85)
รวม	100	100	100	100

ตารางที่ 2 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามอายุ

ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด				
สวนสัตว์และสวน				
อายุ	ธรรมชาติ	สัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	สวนสนุก
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ต่ำกว่า 20	46 (46)	4 (4)	23 (23)	36 (36)
21 – 30	35 (35)	75 (75)	21 (21)	49 (49)
มากกว่า 30	19 (19)	21 (21)	56 (56)	15 (15)
รวม	100	100	100	100

ตารางที่ 3 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามสถานภาพ

ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด				
สถานภาพ	สวนสัตว์และสวน		ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	
	ธรรมชาติ	สัตว์เปิด	วัฒนธรรม	สวนสนุก
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
โสด	84 (84)	72 (72)	77 (77)	90 (90)
สมรส	15 (15)	28 (28)	23 (23)	10 (10)
อย่าร้าง	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
รวม	100	100	100	100

ตารางที่ 4 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามระดับของการศึกษาสูงสุด

การศึกษา	ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม	สวนสนุก
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
ประถมศึกษา	4 (4)	0 (0)	7 (7)	2 (2)
มัธยมศึกษาตอนต้น	4 (4)	13 (13)	3 (3)	1 (1)
มัธยมศึกษาตอน ปลาย	45 (45)	13 (13)	23 (23)	19 (19)
อนุปริญญา / ปวส.	5 (5)	6 (6)	8 (8)	4 (4)
ปริญญาตรี	38 (38)	67 (67)	41 (41)	65 (65)
สูงกว่าปริญญาตรี	4 (4)	1 (1)	18 (18)	9 (9)
รวม	100	100	100	100

ตารางที่ 5 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้	ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด				
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ		ประวัติศาสตร์และ	
		สวนสัตว์เปิด		วัฒนธรรม	สวนสนุก
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)		
ต่ำกว่า 5,000	21	4	12	19	
	(21)	(4)	(12)	(19)	
5,000 – 9,999	40	20	35	39	
	(40)	(20)	(35)	(39)	
10,000 – 14,999	19	34	12	24	
	(19)	(34)	(12)	(24)	
15,000 – 15,999	6	20	12	6	
	(6)	(20)	(12)	(6)	
20,000 – 24,999	8	0	8	8	
	(8)	(0)	(8)	(8)	
25,000 – 25,999	1	8	4	0	
	(1)	(8)	(4)	(0)	
สูงกว่า 30,000	5	14	17	4	
	(5)	(14)	(17)	(4)	
รวม	100	100	100	100	

ตารางที่ 6 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ	ประวัติศาสตร์และ	สวน
		สวนสัตว์เปิด	วัฒนธรรม	สนุก
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
นักเรียน/นิสิต/	47	11	32	52
นักศึกษา	(47)	(11)	(32)	(52)
รับราชการ/พนักงาน	7	0	2	16
ราชการ/ลูกจ้างรัฐบาล	(7)	(0)	(2)	(16)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	47	5	0
	(9)	(47)	(5)	(0)
พนักงาน	25	20	50	23
บริษัทเอกชน	(25)	(20)	(50)	(23)
เจ้าของกิจการส่วนตัว	8	0	9	2
	(8)	(0)	(9)	(2)
เกษตรกร	0	0	0	0
	(0)	(0)	(0)	(0)
ค้าขาย	1	15	1	3
	(1)	(15)	(1)	(3)
รับจ้างทั่วไป	3	7	1	3
	(3)	(7)	(1)	(3)
อื่น ๆ	0	7	0	1
	(0)	(7)	(0)	(1)
รวม	100	100	100	100

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมา รู้จักข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 10 นิติสารการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 9 บริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 8 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาเดินทางมากับกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 21 เดินทางมากับบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 11 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 6 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาเดินทางมาโดยรถรับจ้างสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 41 เดินทางมาโดยยานพาหนะอื่น ๆ ร้อยละ 12 และเดินทางมาโดยรถจักรยานยนต์ร้อยละ 5 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชมความงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาเดินทางมาเพื่อหาความรู้หรือศึกษาข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 15 เพื่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 5 ชมความงามทางสถาปัตยกรรม คิดเป็นร้อยละ 4 และชมการแสดง คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเดินทางมาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 19 เดินทางมากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10 เดินทางมาครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 9 เดินทางมาครั้งที่ 4 และ 5 ตามลำดับ

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 33 นิติสารท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 14 และโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ นักทัศนอาจรโดยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาเดินทางมากับครอบครัวและบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 27 เดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 7 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 66 เดินทางมาโดยรถรับจ้างสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ

21 และรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชมการแสดง คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาเดินทางมาเพื่อชมความงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 27 และเดินทางมาเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาเดินทางมาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 19 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 13 และเดินทางมามากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมา รู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 15 นิติสารการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 11 โทรทัศน์ร้อยละ 10 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 2 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาเดินทางมากับกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 24 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 9 เดินทางมากับกลุ่มอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5 เดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 3 และเดินทางมากับบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาเดินทางมาโดยรถรับจ้างสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 28 และเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชมความงามทางสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาเพื่อชมความงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 19 เพื่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 14 เพื่อหาความรู้หรือศึกษาข้อมูล ชมการแสดง คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาเดินทางมาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 24 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 10 และเดินทางมามากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

ผลการศึกษาพบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมา รู้จักข้อมูลจาก

โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 20 นิตยสารการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 7 อินเทอร์เน็ตและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 4 และบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ นักทัศนจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 14 เดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 10 เดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 4 เดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ นักทัศนจร โดยส่วนใหญ่ มาท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมา เดินทางมาโดยรถรับจ้างสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 42 รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 3 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมา มีวัตถุประสงค์เพื่อชมความงามของธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 19 ชมความงามของสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นร้อยละ 14 ชมการแสดง คิดเป็นร้อยละ 10 และเพื่อหาความรู้ และศึกษาข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ นักทัศนจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาเดินทางมาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 27 เดินทางมามากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 10 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 9 และเดินทางมาเป็นครั้งที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

จากผลการศึกษา เมื่อพิจารณาจากอุทยานแห่งแนวคิดโดยรวมทั้ง 4 ประเภท พบว่า นักทัศนจรที่มาเยือนอุทยานแห่งแนวคิดส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 55.25 รองลงมา รู้จักจากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 13.25 บริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 11.25 นิตยสารการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 10.25 อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 7.25 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 2.25 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ นักทัศนจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาเดินทางมากับกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 20.5 เดินทางมากับบริษัททัวร์ 10.75 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.25 เดินทางมากับกลุ่มอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.75 และเดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 2.75 ตามลำดับ นักทัศนจร โดยส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมา เดินทางมาโดยรถรับจ้างสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 33 เดินทางมาโดยรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 8.5 และเดินทางมาโดยยานพาหนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชมความงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 22.5 ชมความงามทางสถาปัตยกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.25 ชมการแสดง คิดเป็นร้อยละ 18.25 และหาความรู้หรือศึกษาข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ นักทัศนจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 48

รองลงมาเดินทางมาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 22.25 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 12.5 เดินทางมากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.25 เดินทางมาเป็นครั้งที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 5 และเดินทางมาเป็นครั้งที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยในข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติทั้ง 4 ประเภท โดยส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติจากเพื่อนและญาติที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 55.25 ส่วนการรับรู้ข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ก่อนข้างที่จะจำกัด อาทิ อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีเพียงร้อยละ 7.25 ทั้งนี้เนื่องมาจากอุทยานแห่งชาติมีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ก่อนข้างน้อย แต่จะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางบริษัททัวร์และมัคคุเทศก์อิสระ จึงเป็นผลทำให้นักทัศนอาจรที่เดินทางมาเยือน โดยที่ไม่ใช้บริการผ่านทางบริษัททัวร์ มีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติที่ค่อนข้างจำกัด และในส่วนของ การเดินทางมาเยือน นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 55 ทั้งนี้เนื่องมาจากอุทยานแห่งชาติในบางพื้นที่ อาทิ สวนนกขุนทอง สวนเสือศรีราชา มีรถยนต์สาธารณะที่จำกัดและมีการเข้าถึงได้ยาก นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนจึงต้องเดินทางไปเยือน โดยการนำรถยนต์ส่วนตัว ในส่วนพฤติกรรมที่จำแนกตามพฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัว ทั้งนี้เนื่องมาจากอุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อรองรับนักทัศนอาจรในกลุ่มครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งภายในอุทยานแห่งชาติจะมีกิจกรรมนันทนาการที่ดึงดูดใจนักทัศนอาจรในกลุ่มครอบครัวหลายรูปแบบ อาทิ การนั่งรถไฟและกระเช้าลอยฟ้าชมความงามภายในสวนสนุก ดรีมเวิลด์ เป็นต้น ในส่วนพฤติกรรมที่จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติทั้ง 4 ประเภท โดยส่วนใหญ่จะไม่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเพื่อการศึกษาหรือการหาความรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้เกิดการผ่อนคลายจากความเครียดหรือเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ดังนั้นในวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการหาความรู้ จึงเป็นวัตถุประสงค์ในลำดับท้ายที่นักทัศนอาจรเลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว ปรากฏตามตารางที่ 7 ถึง ตารางที่ 12

ตารางที่ 7 ร้อยละของนักศึกษاجرจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่รู้จัก

แหล่งข้อมูลที่รู้จัก	ประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม	สวนสนุก
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
เพื่อน/ญาติ	59 (59)	40 (40)	59 (59)	63 (63)
โทรทัศน์	10 (10)	13 (13)	10 (10)	20 (20)
อินเทอร์เน็ต	10 (10)	0 (0)	15 (15)	4 (4)
นิตยสารท่องเที่ยว	9 (9)	14 (14)	11 (11)	7 (7)
บริษัททัวร์	8 (8)	33 (33)	2 (2)	2 (2)
ททท.	3 (3)	0 (0)	2 (2)	4 (4)
อื่น ๆ	1 (1)	0 (0)	1 (1)	0 (0)
	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)

ตารางที่ 8 ร้อยละของนักศึกษاجرจำแนกตามพฤติกรรมของการเดินทางมาท่องเที่ยว

พฤติกรรมการเดินทางมา ท่องเที่ยว	ประเภทของอุทยานแห่งชาติ			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม	สวน สนุก
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
มาคนเดียว	0 (0)	7 (7)	3 (3)	1 (1)
กลุ่มเพื่อน	58 (58)	35 (35)	58 (58)	69 (69)
กลุ่มครอบครัว	21 (21)	27 (27)	24 (24)	10 (10)
กลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว	6 (6)	0 (0)	9 (9)	14 (14)
บริษัททัวร์	11 (11)	27 (27)	1 (1)	4 (4)
อื่น ๆ	4 (4)	4 (4)	5 (5)	2 (2)
	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)

ตารางที่ 9 ร้อยละของนักทัศนอาจรจำแนกตามยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ยานพาหนะที่ใช้ เดินทางมาท่องเที่ยว	ประเภทของอุทยานแห่งชาติ			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม	สวนสนุก
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
รถยนต์ส่วนตัว	42 (42)	66 (66)	59 (59)	53 (53)
รถรับจ้างสาธารณะ	41 (41)	21 (21)	28 (28)	42 (42)
รถจักรยานยนต์	5 (5)	13 (13)	13 (13)	3 (3)
ยานพาหนะอื่น ๆ	12 (12)	0 (0)	0 (0)	2 (2)
	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)

ตารางที่ 10 ร้อยละของนักทัศนกรจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมา ท่องเที่ยว	ประเภทของอุทยานแห่งชาติ			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม	สวน สนุก
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ชมความงามตามธรรมชาติ	75 (75)	27 (27)	19 (19)	19 (19)
ชมการแสดง	1 (1)	58 (58)	4 (4)	10 (10)
ชมความงามทางสถาปัตยกรรม	4 (4)	0 (0)	59 (59)	14 (14)
ประกอบกิจกรรมนันทนาการ	5 (5)	15 (15)	14 (14)	56 (56)
หาความรู้/ศึกษาข้อมูล	15 (15)	0 (0)	4 (4)	1 (1)
	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)

ตารางที่ 11 ร้อยละของนักทัศนกรจำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว

จำนวนครั้งที่เดินทาง มาท่องเที่ยว	ประเภทของอุทยานแห่งชาติ			
	ธรรมชาติ	สวนสัตว์และ สวนสัตว์เปิด	ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม	สวนสนุก
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
มาเป็นครั้งแรก	60 (60)	61 (61)	41 (41)	30 (30)
2 ครั้ง	19 (19)	0 (0)	24 (24)	27 (27)
3 ครั้ง	9 (9)	19 (19)	18 (18)	10 (10)
4 ครั้ง	1 (1)	13 (13)	10 (10)	9 (9)
5 ครั้ง	1 (1)	0 (0)	0 (0)	7 (7)
มากกว่า 5 ครั้ง	10 (10)	7 (7)	7 (7)	17 (17)
	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)

ตอนที่ 2 ความชอบของนักทัศนกรที่มีกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งชาติ

จากการศึกษา ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งชาติทั้ง 4 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติประเภทธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด อุทยานแห่งชาติประเภทสวนสนุก มีรายละเอียดดังนี้

1. อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

ตารางที่ 12 ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่ง
แนวคิดประเภทสวนสนุก

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.24	.42
1.1 กิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้น หรือความเร้าใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.16	.55
1.2 กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิด ความสนุกสนาน	3.29	.56
1.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง	3.24	.55
1.4 กิจกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทาย	3.29	.61
2. กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.12	.42
2.1 กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลายจาก ความเครียด	3.42	.55
2.2 กิจกรรมที่สร้างความรื่นรมย์ใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.31	.58
2.3 กิจกรรมที่ทำให้เกิดพักผ่อนสมอง	3.32	.60
2.4 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงบและก่อให้เกิดสมาธิ	2.74	.68
2.5 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์	3.00	.64
2.6 กิจกรรมที่ได้กระทำแล้วก่อให้เกิดความสบายใจ	3.26	.63
2.7 กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทางจริยธรรม	2.91	.60
3. กิจกรรมที่ช่วยก่อให้เกิดการพัฒนาทางกาย	3.05	.47
3.1 กิจกรรมที่สร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย	3.06	.57
3.2 กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของ ร่างกาย	3.12	.56
3.3 กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมแล้วทำให้เกิดผลดีต่อรูปร่าง	3.09	.71
3.4 กิจกรรมที่ได้ร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกาย	2.93	.64
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.13	.53
4.1 กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.06	.57
4.2 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.14	.55
4.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.14	.62
4.4 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัส กับธรรมชาติ	3.21	.71

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.14	.48
5.1 กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคาร (indoor)	3.27	.58
5.2 กิจกรรมทางวัฒนธรรมในรูปแบบของขบวนแห่ทางวัฒนธรรม	3.02	.49
5.3 กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรม	3.13	.69
5.4 กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.05	.69
6. กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.37	.42
6.1 กิจกรรมที่มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว	3.37	.54
6.2 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อน	3.52	.50
6.3 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.22	.64

จากการศึกษาความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก พบว่า กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน นักทัศนอาจรมีความชอบในกิจกรรมด้านที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดความสุขสนุกสนาน กิจกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.29 กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมในด้านที่ทำให้ผ่อนคลายจากความเครียดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.42 กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางกาย นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของร่างกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.12 กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.21 กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.87 กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ นักทัศนอาจรมีความชอบในกิจกรรมด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.52 และความชอบ

ในกิจกรรมทั้งหมด 6 ด้าน นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 3.37

2. อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ตารางที่ 13 ความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.24	.44
1.1 กิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้น หรือความเร้าใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.23	.62
1.2 กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิด ความสนุกสนาน	3.26	.56
1.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง	3.17	.57
1.4 กิจกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทาย	3.31	.56
2. กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.44	.33
2.1 กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลายจาก ความเครียด	3.58	.52
2.2 กิจกรรมที่สร้างความรื่นรมย์ใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.58	.52
2.3 กิจกรรมที่ทำให้เกิดพักผ่อนสมอง	3.58	.54
2.4 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงบและก่อให้เกิดสมาธิ	3.32	.51
2.5 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์	3.34	.54
2.6 กิจกรรมที่ได้กระทำแล้วก่อให้เกิดความสบายใจ	3.53	.52
2.7 กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทางจริยธรรม	3.35	.59
3. กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	3.26	.44
3.1 กิจกรรมที่สร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย	3.25	.58
3.2 กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของร่างกาย	3.22	.61
3.3 กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมแล้วทำให้เกิดผลดีต่อรูปร่าง	3.26	.58
3.4 กิจกรรมที่ได้ร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกาย	3.32	.51

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.56	.43
4.1 กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.56	.54
4.2 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.60	.53
4.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.45	.54
4.4 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติ	3.63	.53
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.25	.45
5.1 กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคาร (indoor)	3.24	.62
5.2 กิจกรรมทางวัฒนธรรมในรูปแบบของขบวนแห่ทางวัฒนธรรม	3.19	.58
5.3 กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรม	3.29	.61
5.4 กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.29	.56
6. กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.45	.42
6.1 กิจกรรมที่มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว	3.54	.52
6.2 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อน	3.52	.52
6.3 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.31	.63

จากการศึกษาความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ พบว่า กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน นักศึกษามีความชอบในกิจกรรมด้านที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.31 กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต นักศึกษามีความชอบกิจกรรมด้านที่ทำให้ผ่อนคลายจากความเครียดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.58 กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ นักศึกษามีความชอบกิจกรรมด้านที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ 3.63 กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.54 52 และความชอบในกิจกรรมทั้งหมด 6 ด้าน นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 3.56

3. อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ตารางที่ 14 ความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.11	.35
1.1 กิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้น หรือความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.33	.49
1.2 กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิด ความสนุกสนาน	3.26	.46
1.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง	2.95	.46
1.4 กิจกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทาย	2.93	.46
2. กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตและทางกาย	3.26	.43
2.1 กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลายจาก ความเครียด	3.41	.73
2.2 กิจกรรมที่สร้างความรื่นรมย์ใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.37	.68
2.3 กิจกรรมที่ทำให้เกิดพักผ่อนสมอง	3.62	.49
2.4 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงบและก่อให้เกิดสมาธิ	2.96	.84
2.5 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์	3.06	.45
2.6 กิจกรรมที่ได้กระทำแล้วก่อให้เกิดความสบายใจ	3.22	.73
2.7 กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทางจริยธรรม	3.44	.69
3.กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	2.90	.54
3.1 กิจกรรมที่สร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย	2.80	.65
3.2 กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของร่างกาย	2.90	.59
3.3 กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมแล้วทำให้เกิดผลดีต่อรูปร่าง	2.81	.53
3.4 กิจกรรมที่ได้ร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกาย	3.09	.67

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.44	.63
4.1 กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.38	.68
4.2 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.52	.69
4.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.43	.79
4.4 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติ	3.45	.58
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.03	.64
5.1 กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคาร (indoor)	3.10	.66
5.2 กิจกรรมทางวัฒนธรรมในรูปแบบของขบวนแห่ทางวัฒนธรรม	2.95	.69
5.3 กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรม	2.88	.89
5.4 กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.22	.84
6. กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.36	.54
6.1 กิจกรรมที่มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว	3.43	.69
6.2 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อน	3.44	.57
6.3 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.22	.63

จากการศึกษาความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งชาติ แนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด พบว่า กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน นักทัศนอาจร มีความชอบในกิจกรรมด้านที่สร้างความตื่นเต้นและความเร้าใจให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.33 กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ช่วยเสริมสร้างทางจริยธรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.44 กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางกาย นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ได้ร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.09 กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ นักทัศนอาจรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ให้นักทัศนอาจรได้

เรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.52 กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.44 และความชอบในกิจกรรมทั้งหมด 6 ด้าน นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 3.44

4. อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ตารางที่ 15 ความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่ง
แนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.18	.61
1.1 กิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้น หรือความเร้าใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.15	.70
1.2 กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิด ความสนุกสนาน	3.19	.68
1.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง	3.09	.78
1.4 กิจกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทาย	3.31	.71
2. กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.43	.44
2.1 กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลายจาก ความเครียด	3.53	.58
2.2 กิจกรรมที่สร้างความรื่นรมย์ใจให้กับนักท่องเที่ยว	3.55	.64
2.3 กิจกรรมที่ทำให้เกิดพักผ่อนสมอง	3.57	.56
2.4 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงบและก่อให้เกิดสมาธิ	3.34	.64
2.5 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์	3.43	.57
2.6 กิจกรรมที่ได้กระทำแล้วก่อให้เกิดความสบายใจ	3.55	.50
2.7 กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทางจริยธรรม	3.11	.69
3. กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	3.26	.67
3.1 กิจกรรมที่สร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย	3.19	.79
3.2 กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของ ร่างกาย	3.22	.72
3.3 กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมแล้วทำให้เกิดผลดีต่อรูปร่าง	3.25	.80
3.4 กิจกรรมที่ได้ร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกาย	3.41	.64

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะของประเภทกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.49	.46
4.1 กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.45	.52
4.2 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.48	.56
4.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.53	.54
4.4 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติ	3.50	.50
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.44	.53
5.1 กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคาร (indoor)	3.43	.56
5.2 กิจกรรมทางวัฒนธรรมในรูปแบบของขบวนแห่ทางวัฒนธรรม	3.34	.68
5.3 กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรม	3.47	.59
5.4 กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.53	.61
6. กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.53	.54
6.1 กิจกรรมที่มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว	3.59	.60
6.2 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อน	3.54	.58
6.3 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.47	.63

จากการศึกษาความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก พบว่า กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน นักศึกษามีความชอบในกิจกรรมด้านที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.31 กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต นักศึกษามีความชอบกิจกรรมด้านที่สร้างความรื่นรมย์ใจให้กับนักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.55 กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางกาย นักศึกษามีความชอบกิจกรรมด้านที่ได้ร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.41

กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ นักทัศนอากรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ให้นักทัศนอากรได้มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.53 กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักทัศนอากรเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 3.53 กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.59 และความชอบในกิจกรรมทั้ง 6 ด้าน นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 3.53

จากการศึกษาความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดทั้ง 4 ประเภท พบว่า อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก นักทัศนอากรโดยส่วนใหญ่มีความชอบในกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานในด้านที่มีรูปแบบแปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทายมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากอุทยานแห่งแนวคิดประเภทนี้มีกิจกรรมและรูปแบบของการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการในวัตถุประสงค์ของความสนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบที่แปลกใหม่และก่อให้เกิดความท้าทาย ซึ่งสังเกตได้จากกิจกรรมที่ให้บริการภายในสวนสนุก ครีมเวลด์จะประกอบด้วย ขบวนแห่ของตัวการ์ตูนประเภทต่างๆ การแสดงโชว์ประเภทต่างๆ รวมถึงเครื่องเล่นที่มีการพัฒนารูปแบบให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้นและเร้าใจ เป็นต้น และในกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางกาย นักทัศนอากรมีความชอบกิจกรรมด้านที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของร่างกายมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ให้บริการภายในสวนสนุก ผู้ที่เข้าร่วมจะต้องใช้ทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของร่างกาย ในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ พบว่า กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตนักทัศนอากร โดยส่วนใหญ่มีความชอบกิจกรรมด้านที่ทำให้ผ่อนคลายจากความเครียดมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากภายในพื้นที่ของสวนนงนุชมีการจัดสภาพภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่นและสวยงาม ซึ่งจะส่งผลให้นักทัศนอากรที่ได้ไปเยือนเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ส่วนในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางกายนักทัศนอากรเลือกกิจกรรมด้านที่เข้าร่วมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพทางกายมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากภายในพื้นที่ของสวนนงนุชมีกิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้กำลังค่อนข้างมากและเป็นอุทยานแห่งแนวคิดที่มีพื้นที่มากที่สุดจึงส่งผลให้นักทัศนอากรต้องใช้พลังกำลังในการเดินชมสวนประเภทต่างๆ ที่ได้จัดแสดงภายในพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด พบว่า กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน นักทัศนอากรมีความชอบกิจกรรมด้านที่สร้างความตื่นเต้นและความเร้าใจให้กับนักทัศนอากรมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสวนเสือศรีราชามีการแสดงของสัตว์แสนรู้ เช่น การแสดงช้างแสนรู้ การแสดงเสือ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้นและเร้าใจกับนักทัศนอากรที่ได้เข้าชม ในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

นักทัศนอากรมีความชอบในกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักทัศนอากรเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากภายในพื้นที่เมืองโบราณได้มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้นักทัศนอากรได้ชม เช่น กิจกรรมในวันลอยกระทง เป็นต้น

จากการศึกษาการเปรียบเทียบแสดงให้เห็น ในกิจกรรมที่มีลักษณะที่สร้างความสนุกสนาน นักทัศนอากร โดยส่วนใหญ่เลือกแหล่งนันทนาการประเภทสวนสนุกมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากอุทยานแห่งแนวคิดประเภทนี้มีกิจกรรมและรูปแบบของการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการในวัตถุประสงค์ของความสนุกสนานเป็นหลัก ซึ่งสังเกตได้จากกิจกรรมที่ให้บริการภายในสวนสนุก ครีมเวลด์จะประกอบด้วย ขบวนแห่ของตัวการ์ตูนประเภทต่างๆ การแสดงโชว์ประเภทต่างๆ รวมถึงเครื่องเล่นที่มีการพัฒนารูปแบบให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้นและเร้าใจ เป็นต้น กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตในด้านที่ทำให้เกิดการผ่อนคลายจากความตึงเครียดและกิจกรรมที่สร้างควมรื่นรมย์ใจ นักทัศนอากรเลือกแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากภายในพื้นที่ของสวนนงนุชมีการจัดสภาพภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่นและสวยงาม ซึ่งจะส่งผลให้นักทัศนอากรที่ได้ไปเยือนเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น กิจกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนากายนักทัศนอากรเลือกแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากภายในพื้นที่ของสวนนงนุชมีกิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้การกำลังค่อนข้างมากและเป็นอุทยานแห่งแนวคิดที่มีพื้นที่มากที่สุดจึงส่งผลให้นักทัศนอากรต้องใช้พลกำลังในการเดินชม กิจกรรมที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาตินักท่องเที่ยวเลือกแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากภายในพื้นที่สวนนงนุชได้มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และเป็นกิจกรรมที่ให้นักทัศนอากรได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และได้ปฏิบัติจริง ในกิจกรรมที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมนักท่องเที่ยวเลือกแหล่งนันทนาการประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากภายในพื้นที่เมืองโบราณได้มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้นักทัศนอากรได้ชม เช่น กิจกรรมในวันลอยกระทง เป็นต้น กิจกรรมที่สร้างความมีมนุษยสัมพันธ์นักท่องเที่ยวเลือกแหล่งนันทนาการประเภทสวนสนุก ทั้งนี้เนื่องมาจากสวนสนุกครีมเวลด์มีกิจกรรมที่ให้บุคคลภายในครอบครัวและกลุ่มนักทัศนอากรที่ร่วมเดินทางไปด้วยกันได้ปฏิบัติร่วมกันมากที่สุด อาทิ การเล่นเกมเรือถีบ การนั่งกระเช้าลอยฟ้าชมทัศนียภาพรอบๆ สวนสนุก การนั่งรถไฟจำลอง กิจกรรมภายในเมืองหิมะ เป็นต้น

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นักทัศนอากรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ตารางที่ 16 การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางธรรมชาติโดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA

(n = 100)

ความชอบของนักทัศนอากร	$\bar{X}$	SD.	F	Sig.
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.24	.4402		
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.44	.3371		
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	3.26	.4415		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.56	.4339		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.25	.4599		
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.45	.4202		
			10.212	.000*

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบสมมติฐานความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักทัศนอากรในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ โดยใช้สถิติ Oneway ANOVA พบว่า ความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 และมีค่า F – test เท่ากับ 10.212

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ประเภทของกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิด	กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	-	.03	1.00	.00	1.00	.02
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	.03*	-	.08	.65	.05	1.00
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	1.00	.08	-	.00	1.00	0.06
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	.00*	.65	.00*	-	.00*	.70
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	1.00	.05	1.00	.00	-	.04
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	.02*	1.00	.06	.70	.04*	-

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบความแตกต่างของในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ จำแนกเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า กิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุกมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน การพัฒนาทางกาย และส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานและส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

สมมติฐานข้อที่ 2 นักทัศนอากรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ตารางที่ 18 การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ แหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA

(n = 100)

ความชอบของนักทัศนอากร	$\bar{X}$	SD.	F	Sig.
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.18	.6109		
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.43	.4450		
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	3.26	.6726		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.49	.4646		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.44	.5387		
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.53	.5423		
			6.076	.000*

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบสมมติฐานความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักทัศนอากรในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยใช้สถิติ Oneway ANOVA พบว่าความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 และมีค่า F – test เท่ากับ 6.076

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการ
ในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ประเภทของกิจกรรมที่ให้บริการภายใน อุทยานแห่งแนวคิด	กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	-	.07	.95	.01	.05	.00
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	.07	-	.47	.99	1.00	.89
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	.95	.47	-	.15	.41	.04
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	.01*	.99	.15	-	.99	.99
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	.05	1.00	.41	.99	-	.92
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	.00*	.89	.04*	.99	.92	-

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบความแตกต่างของในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
จำแนกเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า กิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภท
สวนสนุกมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ
มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์มี
ความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานและการพัฒนาทางกาย

สมมติฐานข้อที่ 3 นักทัศนอากรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ตารางที่ 20 การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวกับ แหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด โดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA

(n = 100)

ความชอบของนักทัศนอากร	$\bar{X}$	SD.	F	Sig.
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.11	.3544		
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.26	.4377		
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	2.90	.5459		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.44	.6312		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.03	.6429		
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.36	.5445		
			14.917	.000*

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักทัศนอากรกับแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด โดยใช้สถิติ Oneway ANOVA พบว่า ความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 และมีค่า F – test เท่ากับ 14.917

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการใน
อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ประเภทของกิจกรรมที่ให้บริการภายใน อุทยานแห่งแนวคิด	กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	-	.54	.14	.00	.95	.06
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	.15	-	.00*	.37	.09	.90
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	.14	.00	-	.00	.65	.00
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	.00*	.37	.00*	-	.00*	.95
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	.95	.09	.65	.00	-	.00
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	.06	.90	.00*	.95	.00*	-

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบความแตกต่างของในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด
จำแนกเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า กิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภท
สวนสัตว์และสวนสัตว์เปิดมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กิจกรรมที่พัฒนา
สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่พัฒนาทางกาย กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมี
ความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน การพัฒนาทางกาย และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่พัฒนาทางกายและ
การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

สมมติฐานข้อที่ 4 นักทัศนอากรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

ตารางที่ 22 การแสดงความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอากรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประเภทสวนสนุก โดยใช้สถิติ F- test Oneway ANOVA

(n = 100)

ความชอบของนักทัศนอากร	$\bar{X}$	SD.	F	Sig.
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	3.24	.4234		
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	3.11	.4280		
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	3.05	.4781		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.13	.5346		
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	3.04	.4899		
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	3.37	.4235		
			7.354	.000*

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบสมมติฐานความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก โดยใช้สถิติ Oneway ANOVA พบว่าความชอบของนักทัศนอากรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 และมีค่า F – test เท่ากับ 7.354

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการ
ในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

ประเภทของกิจกรรมที่รให้บริการภายใน อุทยานแห่งแนวคิด	กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์
กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน	-	.59	.11	.75	.09	.60
กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต	.59	-	.95	1.00	.93	.01
กิจกรรมที่พัฒนาทางกาย	.11	.95	-	.87	1.00	.00
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	.75	1.00	.87	-	.83	.03
กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	.09	.93	1.00	.83	-	.00
กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์	.60	.01*	.00*	.03*	.00*	-

* $P \leq .05$

เมื่อทดสอบความแตกต่างของในแต่ละประเภทของอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก
จำแนกเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า กิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภท
สวนสนุกมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษย
สัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต การพัฒนาทางกาย การส่งเสริมและอนุรักษ์
ธรรมชาติ การส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

วิจารณ์

สมมติฐานข้อที่ 1 นักทัศนกรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความชอบของนักทัศนกรต่อกิจกรรมที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ให้บริการภายในสวนนงนุชมีความหลากหลายค่อนข้างมากและเป็นกิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้นกับนักทัศนกรที่เดินทางไปเยือน ซึ่งนักทัศนกรสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล อาทิ การแสดงช้างแสนรู้เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานให้กับนักทัศนกร การเดินชมสวนประเภทต่างๆ บริเวณทางเดินลอยฟ้าเป็นกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตและทางกาย การแสดงทางวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมการให้อาหารสัตว์ภายในสวนสัตว์ขนาดเล็กช่วยส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pearce and Rutledge (1998) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งผลการสำรวจพบว่า แรงจูงใจที่มาจากความตื่นเต้นสนุกสนานของกิจกรรมที่ให้บริการและความต้องการมีกิจกรรมทำร่วมกับผู้อื่นส่งผลให้ความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

สมมติฐานข้อที่ 2 นักทัศนกรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความชอบของนักทัศนกรต่อกิจกรรมที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ให้บริการภายในเมืองโบราณมีความหลากหลายและกิจกรรมในแต่ละประเภทก็มีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ทำให้เกิดความมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในกลุ่มครอบครัว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยความชอบมากที่สุด เมืองโบราณได้จัดกิจกรรมที่ให้ครอบครัวได้ปฏิบัติร่วมกัน เช่น กิจกรรมการนั่งรถรางชมความงามทางสถาปัตยกรรมในภาคต่าง ๆ กิจกรรมปั่นจักรยานในบริเวณโดยรอบเมืองโบราณ นอกจากนี้ในช่วงของวันหยุดนักชดถุกก็มีการจัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มขึ้น ซึ่งในแต่ละกิจกรรมล้วนมีผลต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในครอบครัวและนักทัศนกรที่เดินทางไปเที่ยวชมเมืองโบราณ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Pearce (1998) ได้เสนอทฤษฎี travel career ladder ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของ Abraham Maslow

ซึ่งอธิบายว่า ความต้องการขั้นต่ำจะต้องได้รับการตอบสนองจนพึงพอใจก่อนที่มนุษย์จะมีความต้องการขั้นสูงต่อไป ยกตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 3 นักทัศนกรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความชอบของนักทัศนกรต่อกิจกรรมที่ให้บริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด จำแนกเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษย์สัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่พัฒนาทางกาย ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ให้บริการภายในสวนเสือศรีราชามีลักษณะให้เกิดความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมถึงนักทัศนกรในกลุ่มต่างๆ ที่ได้ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ เช่น กิจกรรมแกะไขจะเข้ กิจกรรมให้อาหารจะเข้ กิจกรรมชมการแสดงของสัตว์แสนรู้ และในกิจกรรมแต่ละประเภทโดยส่วนใหญ่ต้องใช้พละกำลังในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับซูซีฟ (2543) ได้สรุปความหมายโดยรวมของนันทนาการไว้ว่าหมายถึงการทำให้ชีวิตสดชื่น โดยการเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่หลังจากที่ร่างกายได้ใช้พลังงานแล้ว เมื่อบุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะช่วยจัดหรือผ่อนคลายความเหนื่อยเมื่อยล้าทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจของบุคคลได้อย่างแท้จริง

สมมติฐานข้อที่ 4 นักทัศนกรมีความชอบที่ต่างกันต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความชอบของนักทัศนกรต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในสวนสนุกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทดสอบความแตกต่างจำแนกเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า ด้านการส่งเสริมความมีมนุษย์สัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิต การพัฒนาทางกาย ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมภายในสวนสนุกมีส่วนในการส่งเสริมให้เกิดความมีมนุษย์สัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น กิจกรรมชมการแสดงประเภทต่างๆ กิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นภายในสวนสนุก เป็นต้น และในกิจกรรมแต่ละประเภทที่ให้บริการก็เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพจิต และต้องใช้พละกำลังในการเข้าร่วมในกิจกรรม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาความชอบของนักทัศนอาจรที่มีต่ออุทยานแห่งแนวคิดประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิด ทั้ง 4 ประเภทที่เป็นพื้นที่ศึกษา คือ อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ ได้แก่ สวนงาช้าง จังหวัดชลบุรี อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด ได้แก่ สวนเสือศรีราชา จังหวัดชลบุรี และอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก ได้แก่ สวนสนุกครีมเวิลด์ จังหวัดปทุมธานี โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภูมิหลังและพฤติกรรมของนักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิด

1.1 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติโดยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68 มีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 45 ในด้านของพฤติกรรมการท่องเที่ยว นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนโดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 59 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 58 มีการใช้พาหนะเป็นรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 42 มีวัตถุประสงค์ในการเพื่อชมความงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 75 และเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 60

1.2 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

นักทัศนอาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41 มีรายได้เฉลี่ย 5,000 – 9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 35 ในด้านของพฤติกรรมการท่องเที่ยว นักทัศนอาจร โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็น

ร้อยละ 59 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชมความงามทางสถาปัตยกรรม และสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นร้อยละ 59

1.3 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด โดยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 72 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67 ในด้านของพฤติกรรมการท่องเที่ยว นักทัศนาจรที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิด โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 40 มีการเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 35

1.4 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 85 ในด้านของพฤติกรรมการท่องเที่ยว นักทัศนาจร โดยส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนและญาติ คิดเป็นร้อยละ 63 มีการเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 69

2. ลักษณะของความชอบในประเภทของกิจกรรมที่ให้บริการภายในพื้นที่อุทยานแห่งแนวคิด

จากการศึกษาถึงลักษณะของความชอบในกิจกรรมทั้ง 4 อุทยานแห่งแนวคิดได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก

ความชอบของนักทัศนาจรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม นักทัศนาจรมีความชอบกิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.87

2.2 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ

ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ นักทัศนารมีความชอบกิจกรรมในด้านที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.63

2.3 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด

ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ นักทัศนารมีความชอบกิจกรรมด้านการเรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.52

2.4 อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ นักทัศนารมีความชอบในกิจกรรมด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.59

3. การทดสอบสมมติฐาน

จากผลการศึกษาความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด และอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบสมมติฐานความชอบของนักทัศนารต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักทัศนารในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ พบว่า ความชอบของนักทัศนารที่มีต่อกิจกรรมที่

ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00

สมมติฐานข้อที่ 2 ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบสมมติฐานความชอบของนักทัศนกรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักทัศนกรในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า พบว่า ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00

สมมติฐานข้อที่ 3 ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ความชอบของนักทัศนกรต่อกิจกรรมที่ให้บริการของนักทัศนกรกับแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทแนวคิดทางประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด พบว่า ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00

สมมติฐานข้อที่ 4 ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ให้บริการในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบสมมติฐานความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก พบว่า ความชอบของนักทัศนกรที่มีต่อกิจกรรมที่ให้บริการภายในมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการอุทยานแห่งแนวคิด

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ (สวนนงนุช)

1. ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า นักทัศนอาจรที่เดินทางมาเยือนสวนนงนุชโดยส่วนใหญ่ จะมีความชอบในพื้นที่บริเวณสวนพักผ่อน อาทิ สวนฝรั่งเศส สวนทุ่งไม้ดอกไม้ประดับ สวนหิน เป็นต้น จึงทำให้ในบริเวณดังกล่าวมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นทางสวนนงนุชควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม อาทิ ศาลาพักระหว่างทางเดินลอยฟ้า เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า การรับรู้ข้อมูลของนักท่องเที่ยวในสื่อประเภทต่างๆ อาทิ นิตยสารท่องเที่ยว อินเทอร์เน็ต มีค่อนข้างน้อย สวนนงนุชจึงควรมีประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมในสื่อประเภทดังกล่าว
3. ผลการศึกษาความชอบของนักทัศนอาจรที่มาเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ พบว่า นักทัศนอาจรมีความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด สวนนงนุช จึงควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งมีนักทัศนอาจรเดินทางมาเยือนค่อนข้างมาก
4. จากผลการทดสอบความแตกต่างในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ จำแนกเป็น รายคู่โดยวิธี Scheffe พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานและการพัฒนาทางกาย ทางสวนนงนุชจึงควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติให้สัมพันธ์กับกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานและการพัฒนาทางกาย อาทิ กิจกรรมที่ให้นักทัศนอาจรได้ทดลองปลูกพรรณไม้ประเภทต่างๆ นอกเหนือจากการชมการสาธิต เพียงอย่างเดียว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนอกเหนือจะเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติแล้วยังทำให้นักทัศนอาจรได้พัฒนาทางกายและกิจกรรมดังกล่าวยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (เมืองโบราณ)

1. จากการศึกษาถึงความชอบในกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีความชอบมากที่สุดคือกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความชอบอุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งในช่วงของวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวประเภทกลุ่มครอบครัวเข้าไปประกอบกิจกรรมภายในเมืองโบราณค่อนข้างมาก เช่น การปั่นจักรยานและการนั่งรถรางชมความงามทางสถาปัตยกรรม แต่ภายในบริเวณเมืองโบราณยังพบปัญหาซึ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีค่อนข้างจำกัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต้องรอใช้บริการค่อนข้างนานดังนั้นเมืองโบราณควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทยานพาหนะ โดยเฉพาะรถรางนำเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่เดินทางมากับครอบครัว

2. จากความชอบในกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบมากที่สุด ทางเมืองโบราณจึงควรมีการจัดกิจกรรมในด้านที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยเฉพาะกับบุคคลในครอบครัว เช่น การจัดกิจกรรมพิเศษในวันครอบครัวในพื้นที่เมืองโบราณและจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มของครอบครัวได้ปฏิบัติร่วมกัน เป็นต้น

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด (สวนเสือศรีราชา)

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาเที่ยวในสวนเสือศรีราชาโดยส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์ส่วนตัว จึงทำให้มีปริมาณรถค่อนข้างมาก แต่ในบริเวณพื้นที่ลานจอดรถค่อนข้างแคบ ดังนั้น ทางสวนเสือศรีราชาควรมีการสร้างที่จอดรถเพิ่มเติมเพื่อรองรับปริมาณรถที่เพิ่มขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีความชื่นชอบในโรงละครสัตว์และเลือกที่จะเข้าไปชมในบริเวณดังกล่าวค่อนข้างมาก เพื่อเป็นการรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ทางสวนเสือศรีราชาควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ที่นั่งพักผ่อนรอชมการแสดงที่นั่งในบริเวณโรงละครสัตว์ เป็นต้น

3. จากการศึกษาถึงความชอบในกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีความชอบมากที่สุดคือกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทางสวนเสือศรีราชาจึงควรมีการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะในการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก (สวนสนุกครีมเวลด์)

1. จากการศึกษาในความชอบในกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีความชอบมากที่สุดคือกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ ทางสวนสนุกครีมเวลด์ควรมีการจัดกิจกรรมพิเศษในลักษณะของการส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ เช่น กิจกรรมวอร์คแรลลี่ เป็นต้น

2. จากการศึกษาภูมิหลังของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก โดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นิสิต และนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อย แต่อัตราค่าเข้าสวนสนุกค่อนข้างแพง ทางสวนสนุกจึงควรมีการลดราคาให้กับนักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีนักท่องเที่ยวบางส่วนได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า แบบสอบถามมีจำนวนที่มาก ทำให้ใช้เวลาในการตอบค่อนข้างนาน ซึ่งนักท่องเที่ยวบางคนมีเวลาค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาประเด็นที่เฉพาะเจาะจงหรือประเด็นที่แคบลง เพื่อลดจำนวนของคำถาม

2. ในการวางแผนเพื่อขอเก็บข้อมูลจากแหล่งนั้นทางการของภาคเอกชนจะมีช่วงระยะเวลาในการตรวจสอบและพิจารณาค่อนข้างนาน ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรจะต้องมีการวางแผนในเรื่องของระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นองค์ประกอบเพิ่มเติมในการวิจัยในครั้งต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2542. ระเบียบสภาเกล้าด้วยจรรยาบรรณสำหรับนักท่องเที่ยว.

โรงพิมพ์สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, กรุงเทพฯ.

กันยา อิมวัฒน์. 2548. การจัดการและการพัฒนาด้านนันทนาการสวนหลวง ร.9 กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2549. แผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดสินค้าทางการท่องเที่ยว.

โรงพิมพ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

กุลวรา สุวรรณพิมล. 2548. หลักการมัคคุเทศก์. บริษัท สำนักพิมพ์แสงดาว จำกัด, กรุงเทพฯ.

คณิต เขียววิชัย. 2546. การศึกษาปัจจัยคัดสรรทางสังคมเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

นันทนาการของประชากรในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ.

จรัญ แซ่อึ้ง. 2546. การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของสวนสันติภาพ กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. 2542. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ฉันทิช วรรณถนอม. 2546. หลักการมัคคุเทศก์. สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา,

กรุงเทพฯ.

ชิตจันทร์ หังสสุต. 2533. หลักการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ชูชีพ เขียวพัฒน์. 2543. นันทนาการ. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

เจ็ดชัย โชครัตนชัย. 2546. **นันทนาการ การบริหารและการจัดการ**. โรงพิมพ์คณะครุศาสตร์,
เพชรบูรณ์.

คำรัส ดาราศักดิ์ และ สมบัติ กาญจนกิจ. 2520. **นันทนาการขั้นนำ**. โรงพิมพ์ครุศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

ดุษ ชุมสาย. 2527. **ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว**. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

ธนภัทร พงษ์ภมร. 2548. **ความเหมาะสมของการจัดการในตู้ซาฟารี ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นักสุวรรณ เนียรทะศาสตร์. 2548. **พฤติกรรมการท่องเที่ยวซาฟารีเวิลด์ของนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นิคม จารุมณี. 2536. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

นิตา ชัชกุล. 2550. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

บังอร วิจิตรกุลสวัสดิ์. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสการเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของ
สวนสาธารณะ: กรณีศึกษาสวนตำหนักน้ำและสวนสุขภาพ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บันเทิง เกิดปรางค์. 2544. **นันทนาการ**. สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, กรุงเทพฯ.

พีรพงศ์ บุญศิริ. 2543. **นันทนาการและการจัดการ**. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

ไพฑูรณ์ และวิลาสงศ์ พงสะบุตร. 2542. **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์**. ศูนย์การศึกษาแห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- มัลลิการ์ ทันรังกา. 2548. ความคิดเห็นของนักทอ่งเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ
วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. 2547. “ไทยกับการแข่งขันในธุรกิจสวนสนุก”. วารสารส่งเสริมการลงทุน
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 15 (มี.ค. – เม.ย. 2547) : 3 – 4.
- ราณี อธิชัยกุล. 2545. การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- วิริยา มิตรสิตะ. 2548. มูลค่าทางนันทนาการของสวนสัตว์พาต้าปิ่นเกล้า กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูล. 2548. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, ขอนแก่น.
- สมบัติ กาญจนกิจ. 2544. นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนากีฬาและนันทนาการ. 2547. กิจกรรมยามว่างอย่างสร้างสรรค์.
โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ. 2547. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการนันทนาการในโลกยุค
ใหม่. โรงพิมพ์การศาสนา, กรุงเทพฯ
- สุดารัตน์ พันธุ์นุกูล. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพร มากแจ้ง. 2539. หลักมคฺเทศก์. สำนักพิมพ์ โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, กรุงเทพฯ.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ และสิริลักษณ์ ปิ่นเกษร. 2535. หน่วยที่ 13 นันทนาการชุมชน. สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวดี ศรีเบญจพลางกูร. 2529. การประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเมืองกรณีศึกษาสวนสัตว์คูสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวิมล ตั้งสัจจงพนธ์. 2541. พลศึกษาและนันทนาการ. โชติสุขการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

_____. 2547. **Proceeding** การประชุมวิชาการ เรื่อง การจัดนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อริยา อรุณินพ. 2549. “อุทยานแห่งแนวคิด”. สวนสนุกหรือพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง.
แหล่งที่มา : // www.land.arch.chula.ac.th/theme/theme2.htm, 2 ตุลาคม 2549.

อำนาจ เจริญศิลป์. 2543. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพมหานคร.

Anthony and Patricia Wylson. 1994. **Theme Parks, Leisure Centers, Zoo and Aquaria.** Longman Singapore Publishers (Pet) Ltd, Singapore.

Bammel, G. and L. Bammel. 1982. **Leisure Human Behavior.** Brown and Benchmark Publishers, Iowa.

Butler, G.D. 1967. **Introduction to Community Recreation.** Mc Graw – Hill book Company, New York.

Charles, D. E. 2001. **Superintendent of Parks, Emeritus, Minneapolis.** Grolier Incorporated, New York.

- Chubb, M. and H.R. Chubb. 1981. **One – Third of Our Time**. John Wiley and Sons Inc, New York.
- Feiring, Jesse Williams. 1964. **The Principles of Physical Education**. W.B. Saunders Co., Pennsylvania.
- Fodness, D.D. and L.M. Milner. 2000. **A Perceptual Mapping Approach to Theme Park Visitor Segmentation**. in Ryan , C. and Page, S. (Eds.) Tourism Management. Elsevier Science, Oxford.
- Hsin – You Chuo and John L. Heywood. 2006. **Theme Park Visitor Dynamic Motivation**. in Joseph S, Chen. (Eds.) Advances in Hospitality and Leisure, Danvers.
- Jenhins, J.M. and J.J. Pigram. 2003. **Encyclopedia of Leisure and Outdoor Recreation**. Routledge, New York.
- Kelly, R. and G. Godbey. 1992. **The Sociology of Leisure**. Venture Publishing, Pennsylvania.
- Keng, A.A. 2000. **Evaluation the attractiveness of a new theme park : a cross – cultural Comparison**. in Ryan , C. and Page, S. (Eds.) Tourism Management. Elsevier Science, Oxford.
- McClung, G.W. 2000. **Theme park selection : factors influencing attendance**. in Ryan , C. and Page, S. (Eds.) Tourism Management. Elsevier Science, Oxford.
- Pearce, P.L. and J.L. Rutledge. 1998. **Tourism Bridges across Continents**. The Mcgraw – Hill, Sydney.
- Swarbrooke, J. and S. Horner. 1999. **Consumer Behavior in Tourism**. Butterworth – Heinemann, Oxford.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
พื้นที่ศึกษา

สวนนงนุช

1. ประวัติความเป็นมา

สวนนงนุชได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2497 โดยคุณพิสิทธิ์ และคุณนงนุช ตันตัจจา ได้เริ่มซื้อที่ดิน จำนวน 1,500 ไร่ บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 163 ระหว่างพญา – สัตหีบ เป็นสวนผลไม้ชนิดต่างๆ อาทิ มะม่วง มะพร้าว เป็นต้น และได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาสวนนงนุชให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงตัดสินใจเปลี่ยนสวนผลไม้ให้เป็นสวนไม้ดอกและไม้ประดับ และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ อาทิ บ้านทรงไทย บ้านกระท่อม สระว่ายน้ำ ห้องอาหารและห้องจัดเลี้ยง – สัมมนา สำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยและการแสดงช้างแสนรู้ ในโรงแสดง สวนนงนุชได้เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมอย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2523

ปัจจุบัน สวนนงนุชเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งแนวคิดในระดับแนวหน้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดีเด่น ครั้งที่ 5 ในปี พ.ศ. 2547 - 2548 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการในเขตภาคกลาง จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและได้รับการรับรองมาตรฐานปางช้างเป็นแห่งแรกในเขตภาคตะวันออก ในปี พ.ศ. 2546

ภายในพื้นที่สวนนงนุชได้กำหนดเขตพื้นที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. สวนโมก (wrightia tomentosa garden) เป็นสวน โมกที่มีการนำยอดโมกกลายหรือโมกบ้านมาเสียบกับต้น โมกป่า ด้วยวิธีการตัดแต่งที่พิถีพิถัน ทำให้รูปลักษณะของต้นมีพุ่มสวยงามและมีกลิ่นหอมมาก
2. สวนกล้วยไม้ (orchid garden) ภายในสวนได้มีพันธุ์กล้วยไม้ประเภท ต่างๆ อาทิ แคทลียา แวนด้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกล้วยไม้ลูกผสมสายพันธุ์ใหม่ ซึ่งทางสวนนงนุชได้ทำการเพาะเลี้ยงเพิ่มเติม
3. สวนสับปะรดสี (bromeliad house) ภายในสวนมีสับปะรดสีมากกว่า 300 ชนิด ทั้งพันธุ์ไทยและนำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ภายในเรือนเพาะชำได้มี

การจัดพื้นที่ให้มีสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติ ซึ่งจัดตกแต่งด้วยสับประรดสีที่โชว์ความงามของดอกและใบในแต่ละชนิดที่ไม่ซ้ำกัน

4. สวนเฟิร์น (fern garden) ประกอบด้วยเฟิร์นชนิดต่างๆ ที่เก็บรวบรวมจากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยและบางชนิดนำเข้ามาจากต่างประเทศ

5. สวนตุ๊กตากระถาง (pottery garden) เป็นสวนที่มีการนำกระถางต้นไม้ขนาดต่างๆ มาจัดเรียงให้เป็นรูปทรงตามจินตนาการของผู้ออกแบบ

6. สวนช่อย (thai topiary garden) เป็นสวนช่อยที่ตัดแต่งให้เป็นรูปร่างต่างๆ ที่มีความพิเศษและมีลักษณะที่แปลกตา

7. สวนเฟื่องฟ้า (bougainvillea garden) เป็นสวนที่จัดตกแต่งด้วยดอกเฟื่องฟ้าหลากสีสีน ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณเนินหอมวิวและสวนยุโรป

8. สวนเนินดอกไม้ (flower hill) เป็นสวนดอกไม้หลากสีสีนชนิดต่างๆ อาทิ หงอนไก่ สร้อยไก่ แววมยุรา แพงพวย เป็นต้น การจัดตกแต่งจะเป็นแนวรูปทรงต่างๆ อาทิ วงรี วงกลม ลดหลั่นกันบนเนินริมทะเลสาบจรดกับห้องอาหารลับพลิง

9. สวนยุโรป (European garden) เป็นการจัดสวนในแบบยุโรป ประกอบด้วยไม้ตัดพุ่มรูปทรงต่าง ๆ เช่น ทรงกรวย ทรงกลม ทรงเหลี่ยม ทรงแท่ง ซึ่งตัดแต่งให้ดูสวยงามและผสมผสานกับการจัดวางรูปปั้น อย่างกลมกลืน

10. สวนบอนไซ (bon – sai garden) เป็นสวนที่รวบรวมต้นบอนไซทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

11. สวนหิน (rock garden or blue garden) เป็นสวนที่มีการนำหินขนาดใหญ่เป็นเนินผสมผสานกับพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด เช่น ปาล์ม ปรง พญาเงิน ไม้ใบอวบน้ำ

12. สวนฝรั่งเศส เป็นสวนที่มีการจัดตกแต่งในรูปแบบฝรั่งเศส โดยการจำลองมาจากพระราชวังแวร์ซาย ประเทศฝรั่งเศส มีพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ จัดตกแต่งด้วยก้อนหินเป็นรูปทรงเรขาคณิต ใช้ต้นเข็มญี่ปุ่นเป็นลายเส้นหลัก ต้นผักเป็ดแดงขนเป็นสีตัดลาย ใช้ต้นข่อย ไทร และชากเกียน เป็นองค์ประกอบรอง และในบริเวณเนินหินได้สร้างศาลาไทยไว้สำหรับพักผ่อนและเป็นจุดชมวิว
13. สวนตะบองเพชรและใบไม้อวบน้ำ (cactus and succulent garden) เป็นสวนที่รวบรวมพันธุ์ต้นตะบองเพชรและไม้ใบอวบน้ำมากกว่า 300 ชนิด ทั้งขนาดเล็กและใหญ่
14. สวนปาล์มโลก (palm collection garden) เป็นสวนที่รวบรวมพันธุ์ต้นปาล์มมากกว่า 1,000 ชนิด และพันธุ์ต้นปรังมากกว่า 280 ชนิด
15. สวนแกะหรือทุ่งไม้ดอกไม้ประดับ (meadow garden) ภายในสวนมีพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ อาทิ ต้นลาน ต้นตาล โตนด ปาล์มน้ำมัน อินทผลัมขนาดใหญ่ ประดับตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับและไม้คลุมดินหลากสีสันทัน และรูปแกะจำลองที่ทางสวนนงนุชได้ประดิษฐ์ขึ้น
16. สวนสัตว์ (mini zoo) ภายในสวนได้รวบรวมพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ อาทิ ลิงชิมแปนซี ลิงอุรังอุตัง กวาง นกเงือก นอกจากนี้ ยังมีสวนนกน้ำที่มีนกน้ำชนิดต่าง ๆ อาทิ นกเป็ดน้ำ นกฟรามิงโก นกกระยาง เป็นต้น
17. สวนเนินลายผีเสื้อ (butterfly hill) เป็นสวนไม้ประดับพันธุ์ต่างๆ อาทิ ไทรยอดทอง ฤาษีผสม เป็นต้น จัดปลูกบนเนินดินวางรูปแบบให้มีลักษณะที่คล้ายกับลักษณะลาดของปีกผีเสื้อและในบริเวณด้านหน้าของสวนประดับด้วยน้ำพุ
18. สวนผีเสื้อ (butterfly house) ภายในสวนได้รวบรวมพันธุ์ผีเสื้อมากกว่า 40 สายพันธุ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
19. สวนไม้ตัดแต่ง (topiary garden) เป็นสวนพันธุ์ไม้ประดับชนิดต่างๆ ที่จัดรวบรวมเป็นหมวดหมู่ อาทิ ข่อย โมก ไทร ที่ตัดแต่งเป็นรูปทรงพุ่ม

20. สวนพุทธรักษา (canna garden) เป็นสวนที่รวบรวมต้นพุทธรักษาชนิดต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

21. อาคารวัตถุโบราณ (antique hall) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เก็บรวบรวมเครื่องประดับ พระพุทธรูปและเครื่องใช้โบราณ ซึ่งมีอายุมากกว่า 100 ปี

22. โรงแสดงวัฒนธรรม (thai cultural hall) เป็นสถานที่จัดแสดงวัฒนธรรมไทย ที่มีการจัดตกแต่งฉากอย่างสวยงาม มีการแสดงทางวัฒนธรรมประเภทต่างๆ อาทิ ระบายสีภาค ระบาย เทพนฤมิตร มหกรรมกลอง ตรีศาสตรา (มวยคาดเชือก ฟันดาบ พลองไม้) เกร็ดสโมสร (ฟ้อนเจิง กลองสะบัดชัย) อีสานสนุก (เซิ้งบั้งไฟ รำโก๋ยมือ เต็นสาก) ช้างศึกยุทธหัตถี

23. ลานแสดงช้างแสนรู้ (elephants show) เป็นส่วนที่จัดการแสดงของช้างแสนรู้ เช่น ช้าง เล่นฟุตบอล ช้างวาดรูป ช้างนวดคน เป็นต้น ตั้งอยู่ในบริเวณด้านหลังโรงแสดงทางวัฒนธรรม เปิดทำการแสดงวันละ 4 รอบ คือ 9.45 น. 10.30 น. 15.00 น. และ 15.45 น. รอบละ 1 ชั่วโมง

24. ทางเดินลอยฟ้า (sky walk) เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวเดินชมความงามของธรรมชาติจากมุมสูง โดยสามารถมองเห็นบริเวณที่สวยงามได้ทั่วบริเวณ อาทิ สวนปลั่งเสศ เนินลายปีกผีเสื้อ สวนยุโรป ปาล์มขวด และสวนตุ๊กตากระถาง ทางเดินลอยฟ้ามีความยาวทั้งหมด 1,130 เมตร

2. ที่ตั้ง

ปัจจุบันสวนนงนุชตั้งอยู่เลขที่ 34/1 หมู่ 7 ถนนสุขุมวิท บางนา – ตราด ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

3. เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึง

ใช้เส้นทางถนนสุขุมวิท บางนา – ตราด ถึงปากทางเข้าสวนนงนุช บริเวณ หลักกิโลเมตรที่ 163 ระหว่างพัทยา – สัตหีบ แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าไปสวนนงนุชอีกประมาณ 3 กิโลเมตร

เมืองโบราณ

1. ประวัติความเป็นมา

เมืองโบราณได้สร้างขึ้นจากแนวความคิดของคุณเล็ก วิริยะพันธุ์ โดยเริ่มต้นจากการสร้างเมืองจำลองในพื้นที่ใกล้ทะเลในเขตบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 600 ไร่ โดยให้ความสำคัญกับการจัดผังบริเวณทั้งหมดให้เป็นแผนที่ประเทศไทยและจุดทางน้ำให้เป็นลำคลองแยกออกเป็นภูมิภาคต่างๆ แล้วจำลองสถานที่สำคัญในแต่ละจังหวัดไว้ในพื้นที่ของภูมิกษณัณฐ์นั้นๆ เช่น กรุงเทพมหานครมีการสร้างป้อมปราการ โอบล้อมเมืองไว้ เป็นต้น เมืองโบราณสร้างตามแบบของสถาปัตยกรรมในรูปแบบต่างๆ ผสมผสานกับงานวิจิตรศิลป์และประณีตศิลป์ โดยที่มีการจัดโครงสร้างให้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

ปัจจุบันเมืองโบราณมีสิ่งปลูกสร้างที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมทั้งหมด 116 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่บนเนื้อที่ 800 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ได้ดังนี้

1. สิ่งปลูกสร้างทางสถาปัตยกรรมแบบภาคเหนือ ได้แก่ หมู่บ้านไทยภาคเหนือ พระธาตุจอมกิตติ โบสถ์น้ำ วิหารวัดเชียงของ เจดีย์เจ็ดยอดวิหารเมืองสะเมิง วัดจองคำ หอคำ สวนพระลอ เจดีย์จามเทวี วิหารหลวงวัดมหาธาตุ เป็นต้น
2. สิ่งปลูกสร้างทางสถาปัตยกรรมแบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ พระธาตุพังพาน ปราสาทเขาพระวิหาร หอนางอุษา พระธาตุยาคู ปราสาทหินหนองกู่ ปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง ปราสาทศรีขรภูมิ เป็นต้น
3. สิ่งปลูกสร้างทางสถาปัตยกรรมแบบภาคกลาง ได้แก่ เรือนทับขวัญ คุ่มขุนแผน อนุสรณ์สถานสงครามยุทธหัตถี ด้านเจดีย์สามองค์ พระที่นั่งคูสิตมหาปราสาท วิหารพระศรีสรรเพชญ์ พระที่นั่งสรรเพชญปราสาท พระตำหนักคำหยาด เป็นต้น
4. สิ่งปลูกสร้างทางสถาปัตยกรรมแบบภาคใต้ ได้แก่ สวนมโนहरา พระบรมธาตุ เทวรูปปลัดวะ พระบราธาคุไชยา เป็นต้น

5. อาณาบริเวณสวนรังสรรค์ ได้แก่ ศาลาทศชาติ เขาพระสุเมรุ ศาลาถึษีคัตตน ขบวนเสด็จ
พยุหยาตราทางชลมารค มณฑลพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรปาง
แสดงปฏิหารย์ ศาลารามเกียรติ์ มณฑลพระธาตุ สวนพฤกษชาติในวรรณคดี เมืองโบราณ เป็นต้น

2. ที่ตั้ง

ปัจจุบันเมืองโบราณตั้งอยู่เลขที่ 296/1 หมู่ 7 ถนนสุขุมวิท ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ

3. เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึง

เส้นทางที่ 1 ใช้เส้นทางด่วน ปลายทางสำโรง – สมุทรปราการ ถึงสามแยกสมุทรปราการ
แล้วเลี้ยวซ้ายไปทางถนนสุขุมวิท (บางปู)

เส้นทางที่ 2 ใช้เส้นทางถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ถึงสามแยกสมุทรปราการ แล้วเลี้ยวซ้ายไป
ทางถนนสุขุมวิท (บางปู)

สวนเสือศรีราชา

1. ประวัติความเป็นมา

สวนเสือศรีราชาได้เปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2540 มีเนื้อที่ 250 ไร่ สวนเสือศรีราชาได้เริ่มเพาะเลี้ยงเสือโคร่งในปี 2532 โดยเสือโคร่งที่เพาะเลี้ยงเป็นเสือโคร่งพันธุ์เบงกอล ซึ่งนำมาจากสวนสัตว์เชียงใหม่ 2 คู่ และสวนสามพรานอีก 2 คู่ จุดประสงค์ที่ทางสวนเสือศรีราชาเพาะเลี้ยงเสือโคร่งคือเป็นชนิดพันธุ์ที่พบได้มากที่สุดทวีปเอเชียและเสือโคร่งในธรรมชาติมีจำนวนที่ลดน้อยลง

ปัจจุบันสวนเสือศรีราชาได้เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.00 – 18.00 น. ซึ่งสวนเสือศรีราชาได้แบ่งเขตพื้นที่ให้บริการ ดังนี้

1. อาคารวิชาการเสือ (tiger education center) ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าประตูทางเข้า ภายในตัวอาคารประกอบด้วย ห้องอนุบาลลูกเสือ ห้องครอบครัวตัวอย่าง ส่วนจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงเสือ ซึ่งภายในอาคารวิชาการเสือ ได้จัดให้มีกิจกรรมถ่ายภาพความประทับใจร่วมกับลูกเสือโคร่ง

2. อาคารวิชาการจระเข้ (crocodile education center) ตั้งอยู่บริเวณถัดจากอาคารวิชาการเสือ ภายในตัวอาคารประกอบด้วยส่วนจัดแสดงทางวิชาการเกี่ยวกับชีวิตและการเจริญเติบโตของจระเข้ในธรรมชาติ สถิติการเพาะเลี้ยงจระเข้ เทคนิคการเพาะเลี้ยงจระเข้ นอกจากนี้ภายในอาคารยังมีห้องฟักไข่จระเข้ และมีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจคือการแกะไข่ให้กำเนิดลูกจระเข้ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างใกล้ชิดอย่างปลอดภัย

3. อุทยานสัตว์ (animal parks) เป็นส่วนที่จัดแสดงสัตว์ประเภทต่างๆ อาทิ อุฐาหรรีบ นกกระจอกเทศ จิงโจ้แคระ กวางดาว ลิง อีควาน่า กระต่าย เป็นต้น

4. โรงละครสัตว์ (amazing circus) เป็นส่วนที่จัดการแสดงความสามารถของของเสือโคร่ง อาทิ การกระโดดรอดบ่วงไฟ การเดินใต้สะพานต่างระดับ การเดินซิกแซก การกระโดดข้ามเสื่อ ซึ่งจะเปิดทำการแสดงในรอบเวลา 11.00 น. 13.30 น. และ 15.30 น.

5. ส่วนการโชว์จระเข้ เป็นส่วนจัดแสดงความสามารถระหว่างคนกับจระเข้ อาทิ การแสดง ล้วงคอจระเข้ การขี่หลังจระเข้ เป็นต้น

6. ส่วนการแสดงช้างแสนรู้ เป็นส่วนที่จัดเป็นลานแสดงของช้างแสนรู้ อาทิ ช้างโยน บอลลงห่วง ช้างเล่นดนตรี ช้างเดินแบบ เป็นต้น ในส่วนนี้มีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการแสดงด้วย

7. พิพิธภัณฑ์ช้าง (elephant museum) ซึ่งเป็นอาคารที่จัดแสดงชีวิตของช้างตั้งแต่สมัยเด็ก คำบรรพ์จนถึงปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะมีลักษณะเด่นที่มีรูปปั้นขนาดใหญ่เท่ากับของจริงของ ช้างแอฟริกาและช้างเอเชีย

2. ที่ตั้ง

ปัจจุบันสวนเสือศรีราชาตั้งอยู่เลขที่ 341 หมู่ 3 ตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี

3. เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึง

เส้นทางที่ 1 ใช้เส้นทางถนนสุขุมวิท บางนา – ตราด ถึงแยกสวนเสือศรีราชา ในบริเวณตรงข้ามห้างสรรพสินค้าโรบินสันศรีราชาแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสวนเสือศรีราชาโดยใช้เส้นทางหมายเลข 3241

เส้นทางที่ 2 ใช้เส้นทางถนนเลียบเมืองหมายเลข 7 จากแยกบายพาสชลบุรี ถึงบริเวณแยกสุรศักดิ์แล้วเลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร

สวนสนุกครีมเวสต์

1. ประวัติความเป็นมา

สวนสนุกครีมเวสต์ได้ก่อตั้งขึ้นจากแนวความคิดของตระกูล กิติพราภรณ์ ซึ่งในขณะนั้นได้ดำเนินธุรกิจสวนสนุกแดนเนรมิตร ซึ่งที่มาของโครงการเปิดสวนสนุกแห่งนี้ก็เพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ สวนสนุกครีมเวสต์ได้เปิดดำเนินการให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2537 โดยแบ่งพื้นที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยวเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ครีมเวสต์ พลาซาร์ เป็นที่ตั้งของร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก (Souvenir Shop) อยู่บริเวณประตูทางเข้าของสวนสนุก

2. คริมการ์เดน เป็นอุทยานที่สร้างตามแนวคิดของ เลอ ออฟ พาราไดร์ ตั้งอยู่บริเวณริมทะเลสาบขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ ภายในพื้นที่ประกอบด้วย จุดจอดกระเช้าลอยฟ้า (Cable Car) และโซนสิ่งมหัศจรรย์ของโลก (The Wonders of the World) ซึ่งเป็นการจำลองสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมหัศจรรย์ของโลก อาทิ ปิระมิด หอเอนปิซ่า ทักษาสาด ปราสาทหินนครวัด นครธม กำแพงเมืองจีน

3. แฟนตาซีแลนด์ เป็นอุทยานที่สร้างขึ้นในแนวคิดของเมืองแห่งเทพนิยาย (fairy tales land) ประกอบด้วย ปราสาทเจ้าหญิงนิทรา บ้านขนมปัง สโนไวร์กับคนแคระทั้งเจ็ด ดาบวิเศษ มังกรไฟ บ้านยักษ์ ถ้ำแม่มด

4. แอดเวนเจอร์แลนด์ เป็นอุทยานที่สร้างขึ้นในแนวคิดของการผจญภัย ภายในพื้นที่มีการให้บริการเครื่องเล่นประเภทต่าง ๆ อาทิ รถไฟตะลุยจักรวาล เฮอริเคน รถไฟเหินเวหา เรือไวจิง ชูเปอร์สเปซ แกรนแคนยอน ปราสาทผีสิง หนูลมกรด เมืองหิมะ เรือบัม รถบัม วิหคสายฟ้า พรหมวิเศษ เป็นต้น

นอกจากนี้สวนสนุกคริมเวลด์ยังมีกิจกรรมพิเศษเพื่อเป็นการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน
ดังนี้

1. ขบวนพาเหรด เดอะ คัลเลอร์ ออฟ เดอะ เวิลด์ ซึ่งเป็นขบวนพาเหรดแนวแฟนตาซี ประกอบด้วยนักแสดงและคาราการ์ตูน เปิดทำการแสดงทุกวันเสาร์ – อาทิตย์และวันหยุดราชการ จัดแสดงในเวลา 15.45 น.

2. ฮอลลีวู้ด แอ็กชั่น ตอน ถล่มคลังแสงมฤตยู เป็นการแสดงเบื้องหลังการถ่ายทำ ภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด จัดแสดง ณ บริเวณแอ็กชั่น สเตเดียม โดยจัดการแสดงทุกวัน ในเวลา 14.30 น. และในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ เพิ่มรอบการแสดงเวลา 12.30 น. และ 16.30 น.

3. การแสดงของสัตว์แสนรู้ เป็นการจัดแสดงสัตว์แสนรู้ประเภทต่าง อาทิ เพะบวกละ ลิงเก็บลูกมะพร้าว แมวแสนรู้ เป็นต้น จัดการแสดงทุกวัน เวลา 12.00 น. และ 14.00 น. และในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ เพิ่มรอบการแสดงเวลา 15.15 น.

2. ที่ตั้ง

ปัจจุบันสวนสนุกคริมเวลด์ ตั้งอยู่เลขที่ 62 หมู่ 1 ถนนรังสิต – องค์กรักษ์ กม.7 ตำบลบึงยี่โถ อำเภอบึงยี่โถ จังหวัดปทุมธานี

3. เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่

เส้นทางที่ 1 จากดินแดงถึงรังสิต ตรงสู่ฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต โดยการใช้เส้นทาง ถนนรังสิต – องค์กรักษ์ หรือขึ้นทางด่วนโทลล์เวย์ ใช้ทางลงอนุสรณ์สถาน สู่ฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต ใช้เส้นทาง ถนนรังสิต – นครนายก

เส้นทางที่ 2 ถนนวงแหวนตะวันออก จากบางปะอิน รามอินทรา สุขุมวิท ใช้ถนนวงแหวนตะวันออกสายใหม่ และใช้ทางออกที่รังสิต

เส้นทางที่ 3 ทางด่วนชั้นที่ 2 (ทางด่วนแจ้งวัฒนะ) ใช้ทางด่วนชั้นที่ 2 ออกจากบางพูนเข้าสู่
ฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต และเข้าสู่ถนนรังสิต - นครนายก

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามนักศึกษาร

หมายเลขแบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม**ปัจจัยที่มีผลต่อความชอบแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิดของนักทัศนจร**

โดย

นายทนงศักดิ์ ปาวนา

นิสิตปริญญาโท สาขาอุทยานและนันทนาการ

ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ทำการสำรวจ..... เวลา.....

อุทยานแห่งแนวคิดที่ทำการสำรวจ.....

คำชี้แจง

1. การสำรวจข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความชอบแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิด ใน 4 ประเภท คือ อุทยานแห่งแนวคิดประเภทธรรมชาติ อุทยานแห่งแนวคิดประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสัตว์และสวนสัตว์เปิด อุทยานแห่งแนวคิดประเภทสวนสนุก ซึ่งข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของผู้วิจัย รวมถึงใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งแนวคิด ข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านตอบในแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านหรือบุคคลใด ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้
  - ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 : ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว
  - ตอนที่ 3 : ความชอบของนักทัศนจรต่อลักษณะของกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยาน แห่งแนวคิด
  - ตอนที่ 4 : ความชอบของนักทัศนจรที่มีต่อประเภทของอุทยานแห่งแนวคิด
3. วิธีการตอบแบบสอบถาม
  - 3.1 โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือก
  - 3.2 เขียนข้อความลงในช่องว่างในส่วนขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

 ชาย

 หญิง

2. อายุ..... ปี

3. สถานภาพ

 โสด

 สมรส

 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

 ประถมศึกษา

 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

 ปริญญาตรี

 สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน

 ต่ำกว่า 5,000 บาท

 5,000 – 9,999 บาท

 10,000 – 14,999 บาท

 15,000 – 19,999 บาท

 20,000 – 24,999 บาท

 25,000 – 29,999 บาท

 สูงกว่า 30,000

หมายเหตุ: นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ให้ถือตามค่าใช้จ่ายประจำเดือนจากผู้ปกครองหรือ
ทุนการศึกษาที่ได้รับจากสถาบันที่ตนเองศึกษา เป็นรายได้ที่นำมาพิจารณาในการตอบ

6. อาชีพ

 นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

 เจ้าของกิจการส่วนตัว

 รับราชการ/พนักงานราชการ/

 เกษตรกร

 ลูกจ้างรัฐบาล

 ค้าขาย

 พนักงานรัฐวิสาหกิจ

 รับจ้างทั่วไป

 พนักงานบริษัทเอกชน

 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว

1. ขณะนี้ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแห่งใด

☐ สวนงาช้าง	☐ สวนเสือศรีราชา
☐ สวนสนุกครีมเวสต์	☐ เมืองโบราณ

2. ท่านรู้จักข้อมูลสถานที่แห่งนี้มาจากแหล่งข้อมูลใด

☐ เพื่อน/ญาติ	☐ นิตยสารท่องเที่ยว
☐ โทรทัศน์	☐ บริษัททัวร์
☐ อินเทอร์เน็ต	☐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

3. กลุ่มที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้

☐ มากคนเดียว	☐ เพื่อนผสมครอบครัว
☐ กลุ่มเพื่อน	☐ บริษัททัวร์
☐ ครอบครัว	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้

☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถรับจ้างสาธารณะ
☐ รถจักรยานยนต์	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ (เลือกเพียง 1 ข้อเท่านั้น)

☐ ชมความงามของธรรมชาติ	☐ ชมการแสดง
☐ ชมความงามทางสถาปัตยกรรมของสิ่งปลูกสร้าง	
☐ ประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีการให้บริการภายในพื้นที่	
☐ หาความรู้หรือศึกษาข้อมูล	

6. จำนวนครั้งที่ท่านเคยเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่แห่งนี้

☐ มาเป็นครั้งแรก	☐ 2 ครั้ง
☐ 3 ครั้ง	☐ 4 ครั้ง
☐ 5 ครั้ง	☐ มากกว่า 5 ครั้ง

ตอนที่ 3 ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการภายในอุทยานแห่งแนวคิด

ลักษณะของกิจกรรม	ระดับความชอบของนักท่องเที่ยว			
	ชอบมากที่สุด	ชอบ	ชอบน้อย	ไม่ชอบ
1. กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน				
1.1 กิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้นหรือความเร้าใจให้กับนักท่องเที่ยว				
1.2 กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดความสนุกสนาน				
1.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง				
1.4 กิจกรรมที่มีรูปแบบแปลกใหม่ และก่อให้เกิดความท้าทาย				
2. กิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพจิตและทางกาย				
2.1 กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลายจากความเครียด				
2.2 กิจกรรมที่สร้างความรื่นรมย์ใจให้กับนักท่องเที่ยว				
2.3 กิจกรรมที่ทำให้เกิดการพักผ่อนสมอง				
2.4 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสงบและก่อให้เกิดสมาธิ				
2.5 กิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์				
2.6 กิจกรรมที่ได้กระทำแล้วก่อให้เกิดความสบายใจ				
2.7 กิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทางจริยธรรม				
2.8 กิจกรรมที่สร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย				
2.9 กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการเคลื่อนไหวของร่างกาย				
2.10 กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมแล้วทำให้เกิดผลดีต่อรูปร่าง				
2.11 กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมแล้วเกิดผลดีต่อสุขภาพทางกาย				

ลักษณะของกิจกรรม	ระดับความชอบของนักท่องเที่ยว			
	ชอบมากที่สุด	ชอบ	ชอบน้อย	ไม่ชอบ
3. กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ				
3.1 กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ				
3.2 กิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ				
3.3 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ				
3.4 กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการชื่นชมและสัมผัสกับธรรมชาติ				
4. กิจกรรมที่ส่งเสริมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม				
4.1 กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีการจัดแสดงภายในตัวอาคาร (indoor)				
4.2 กิจกรรมทางวัฒนธรรมในรูปแบบของขบวนแห่ทางวัฒนธรรม				
4.3 กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม				
4.4 กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม				
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์				
5.1 กิจกรรมที่มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว				
5.2 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเพื่อน				
5.3 กิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวอื่น ๆ				

ตอนที่ 4 ความชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานแห่งชาติ

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ ในเขตพื้นที่ให้บริการด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติที่ท่านชอบมากที่สุด (เลือกเพียง 1 รายการเท่านั้นและกรอกข้อมูลเฉพาะในแหล่งที่ท่านกำลังมาเยือนเท่านั้น)

ให้กรอกเฉพาะนักท่องเที่ยวในสวนสนุกดรีมเวิลด์

☐ บริเวณการจัดแสดงขบวนพาเหรด The Colors of the World	
☐ บริเวณการจัดแสดงสัตว์แสนรู้	☐ เมืองหิมะ
☐ บริเวณ Hollywood Action	☐ 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก
☐ บริเวณ Love Garden	☐ ปราสาทบ้านผีสิง
☐ ดินแดนแห่งเมืองเทพนิยาย (กระท่อมคนแคระ ปราสาทเจ้าหญิง บ่อเจ้าชายกบ บ้านยักษ์)	
☐ ฟาร์มลุงทอม	☐ เสอริเคน
☐ แกรนแคนยอน	☐ ซูเปอร์สแปลช
☐ เกรซซี่บัส	☐ เรือบัม
☐ พรหมวิเศษ	☐ วิหคสายไฟ
☐ ไวกิ้ง	☐ รถไฟเหินเวหา
☐ เรืออินเดียนแดง	☐ รถไฟตะลุยจักรวาล

ให้กรอกเฉพาะนักท่องเที่ยวในสวนนงนุช

☐ สวนหิน	☐ สวนลับประดลี
☐ สวนเนินลาวยปึกผีเสื้อ	☐ อาคารเอกชนสัมพันธ์
☐ อาคารแสดงทางวัฒนธรรม	☐ ทางเดินลอยฟ้า
☐ สวนพุทธรักษา	☐ สวนผีเสื้อ
☐ สวนตุ๊กตากระถาง	☐ สวนสัตว์
☐ สวนทุ่งไม้ดอกไม้ประดับ	☐ สวนป่าลัมโลก
☐ สวนตะบองเพชรและใบไม้อวบ	☐ สวนฝรั่งเศส
☐ สโตนเฮนจ์	☐ บอนไซ
☐ สวนยุโรป	☐ สวนข่อย
☐ สวนน้ำพุ	☐ สวนโมก
☐ สวนกล้วยไม้	☐ วัตถุโบราณ

☐ สวนเฟิร์น	☐ สวนเฟื่องฟ้า
☐ สวนไม้ตัดแต่ง	☐ น้ำตก
☐ โรงแสดงทางด้านวัฒนธรรม	☐ ลานแสดงช้าง

ให้กรอกเฉพาะนักท่องเที่ยวในสวนเสือศรีราชา

☐ อาคารวิชาการเสือ	☐ อุโมงค์เสือ
☐ อาคารวิชาการจระเข้	☐ บริเวณที่แสดงนกกระทาจอกเทศและอุฐู
☐ ครอบคร้วตัวอย่าง	☐ สนามแข่งหมู
☐ นางพญาแมงป่อง	☐ บ่อจระเข้
☐ จุดแสดงโชว์จระเข้	☐ โรงละครสัตว์
☐ ลานแสดงช้าง	

ให้กรอกเฉพาะนักท่องเที่ยวในเมืองโบราณ

☐ สถาปัตยกรรมภาคใต้	☐ สถาปัตยกรรมภาคกลาง
☐ สถาปัตยกรรมภาคเหนือ	☐ สถาปัตยกรรมภาคอีสาน
☐ สถาปัตยกรรมภาคตะวันออก	☐ อาณาบริเวณสวนรังสรรค์
☐ ตลาดโบราณและตลาดน้ำ	☐ บริเวณชุ่มประตู่ทางเข้า

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (โปรดระบุ)

โปรดระบุ.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นายทองศักดิ์ ปาวนา
วัน เดือน ปี ที่เกิด	4 มิถุนายน 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. (การท่องเที่ยว)